



پہرہ ویّ تہ فکر د تیگہ ہشتنا ئیسلا میدا

نقیسین

د. محسن عبدالحمید

وہر گیران

ئدریس غازی

په رتـۆك: په يره وى ته فكر د تيگه هشتنا ئيسلاميدا

نقيسين: د. محسن عبدالحميد

وهرگيـران: ندريس غازي

راستفه كرن: محمهد عيسا هروري

بهرگ: نه حمهد بيري

ژمارا سپاردنې: (2507)

چاپخانه: هاوار - دهوك

تيراژ: (1000) دانه

چاپا ئيكي: 2010

پیشگوئنا وهرگیری

خوانده فانی هیژا

ئهف پهرتوکا ل بهر دهستی ته د بنیاتدا موحازه ره به که نغیسه ری
پیشکیشکریه ل مزگه فتا (الاخوه الصالحین) ل پایزا سالا (1990) ی ل
به غدا، ژ کاسیتی هاتیه فه گوهاستن بو نغیسنی و دویفدا هاتیه
چاپکرن وهک نامیلکه ل سالا (1993) ی د چارچوقی زنجیره یا سپیدا
ژماره (11) کوما دووی و که فته بهر دهستی خوانده فنان بو پتر
مغاوه رگرتنی.

چونکی د بنیاتدا موحازه ره به قیجا ناؤ و نیشانی ناؤدا نه بوون
هه ما هه می بابه تی ئیک ناؤ و نیشان هه بوو ئه وژی هه ری ی
موحازه ری بخو بوو و هه هه مان ئه و ناؤ و نیشان هاتیه دانان بو
نامیلکه یی ژی، لهوا من بغه ر دیت پشتی من خواندی و وهرگیری
ئه ز هنده ک ناؤ و نیشنان ل دویف تیگه هشتن و ئیجتیهادا خو بو
بدانم، قیجا من دهستکاری د ناقه روکا بابه تیدا نه کریه ژبه ر
ئهمانه تا زانستی، تشتی من کری بتنی دانانا فان ناؤ و نیشانیه ب
مه رما ب ساناهییخستنی بو خوانده فانی.

بابه تی پهرتوکی بابه ته کی هزری و شهرعی یی گه له ک گرنگه، ب
شیوازه کی جوان و بهیز هاتیه نغیسن و هنده ک زاراقین هزری و
شهرعی یین ب زه حمهت بکارئیناینه لهوا ل ده می وهرگیریانا فان
زاراقان من هه ولدایه ئه ز هنده ک ژ فان زاراقان وه کی خو بهیلم و

هندهك زاراقین دی من وهرگیرینه سهر زمانی کوردی بهلی زاراقی عه ره بی ژی من دناقبه را دوو کفاناندا هیلايه ته گهر خوانده قان تی نه گه هشتت دا ل راما نا وی زاراقی بزقریت.

ب دیتنا من بابه تی پهرتوکی بابه ته کی زانستی و مهنه جی یی زیده گرنگه، چونکی ل سهر هندهك شهنگسته یین موکوم هاتیه ئافاکرن و ب رهنگه کی ئەکادیمی هاتیه نغیسین و نغیسه ری وی ژی هزرقان و زانایه کی کوردی ب ناؤ و دهنگه ل سهر ئاستی عیراقی و جیهانا ئیسلامی و چهن دین بهرهمین هزری یین بهیز هه نه و پهرتوکخانا ئیسلامی ب بهرهمین خو دهوله مهند کریه.

ژبه ر گرنگیا بابه تی پهرتوکی من بفر دیت وهرگیرمه سهر زمانی کوردی دا خوانده قانی کورد ژی مفای ژی وهرگریت، ههرچه نده نغیسه ری پهرتوکی بخو ژی کورده بهلی ب عه ره بی نغیسایه، ب دیتنا من یا فهره مروؤ قان رهنگه بابه تان بخوینیت چونکی بنیاته کی هزری یی موکوم بو مروؤی ددانن، هیقیدارم ب قی کاری ئەز شیبام خزمه ته کی پیشکیشی خوانده قانی کورد بکه م داخوازا من ئەوه خوانده قان من ژ دوعا یین خو بی بههر نه که ت.

وهرگیر

تیگه هشتنا ته فکر بو ئیسلامی

گرنگیا پهیرهوی د خواندنیدا

بابه تی وی پهیرهوی نفیسهر یان فهکوله ل دویف دچیت، بو خواندنا هر هرزه کی یان فهلسه فه کی یان دینه کی، تشته کی زیده گرنگه. و پتریا مروقی ننه ههقی و سهر داچونی دگه هنه مروقیان، ب ریکا نه زانینا وان بو راستی و هویرهویرکی وان پهیرهوین نهو ب ریکا وان بوچون و هرین خو بهرچاف دکهن.

و چو خودان دین یان هر یان فهلسه فه، وهکی موسلمانان د فان روژاندا پیدی قی پهیرهوی هویر نین ژبو دهستنی شانکرنا سیمایین ناشکرا بو کاروانی خو. چونکی نهف پاشکهفتنا جفاکی و کهفتنا شارستانی و ههرفتنا عه قیدی و رهوشتی، و نهف پشتگوه هاقیتنا پهروهردیا ئیسلامی، و نهف به لاقبوونا هر و فهلسه فه یین بی دین و بوچونین هه فدر دگهل ئیسلامی، هه می نه نجامی نه بوونا پهیرهوه کی ئیسلامی یی بنه رتی یی ته فکر یی ناشکرایه د هرزا واندا، کو ناقلین وان گهش بکته و بهری وان بده ته ریکا راست، داکو بشین ل ژیر سیبه را وی د ئیسلاما خو و واقعئ خو یی پاشکهفتی بگه هن، داکو چو مروقی ننه زان یان سهر داچوی یان نه هه ق که لها وان داگیر نه کهن. و نه گهر هو سا نه با، مه نهف سه روه ری بهرته نگ نه ددیت نه فی نه فرؤ موسلمان تیدا دزین، دگهل کو نهف دینی راست و دورست یی د ناف مه دا و قورئان ب

شەف و روژ دئیته خواندن، و ژیاناما پیغمبهری ﷺ و ههقالین وی یین ریژدار (خودی ژئی رازی بیت) د ههمی کۆچک و مزگهفتانقه ل ههلهگهفتان دئیته پیشکیشکرن.

ئهگهری ژیکجودابوونا موسلمانان

و ئهگهر تیگه هشتنا خهلهت بو پهیرهوی موسلمان ژ دینی وان دویرئیخستبن، ئهری وان خیره ئهوی د راستیین ئیسلامی دگههن و خهم و خیالیین وی ههلدگرن، و وان خیره ئهفین باومر دکهن کو ئهركی وایه بینه مهیدانی دا وی تشتی مروقان خرابکری ئهو چاک بکهن.

وان خیره د ژیک جودانه، وان خیره پیکقه ناچنه د خهندهکهکیدا بهرامبهر گاوری و بی دینی و ماسوونیهت و عهلامیهت و خرابیین مهزندا؟

ب دیتنا من ئهگهری سهرهکی ئهوه، گهلهک ژ وان پهیرهوی دورست د تیگه هشتنا ئیسلامیدا نوزانن ئهف پهیرهوی ئهم دشیین بیژینی (پهیرهوی ته فکر بو تیگه هشتنا ئیسلامی).

ههر ئیکی د ئیسلامی گههشتی وهک تیگه هشتنهکا راست د شهنگستهیین ویدا، وهک قورئان و وهک سوننهت، و د فی رهوتی راست و دورست ژ زانینا ئیسلامی گههشتی، ئهفی ژ چاخی پیغمبهری ﷺ دهست پی دکهت ههتا دئیته چاخی سهحابی و

تابعیان، و هتا چاخی زانایین موجههد د دینیدا و هتا ئه فرۆ، دى ب ساناهى هه قیى زانیت، دگهل هه بوونا گهلرهنگیا هزرى ئه فا ئه و دبینیت ب دریژیا گه هین بزافا میژوویا ئیسلامی وی چو ئاریشه نابن بهرامبهر گهلرهنگیا ئجتیهادی، و بهرامبهر وی تشتی هندهك فهكۆلهر چهز دكهن بیژنی ژیکجودابوونا پشکی (اختلاف جزئی).

و ئه فه په یقه د راستیا خۆدا په یقه کا کریته، خودایی مهزن د کتیبیا خۆدا دبیزیت ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ (آل عمران 105)، ئانکو: (و وهکی وان نهبن ئه ویت ژیکفه بووین و بهلاف بووین، پشتی نیشانیت خودی بیت ئاشکهره بو هاتین، ئه ها ئیزابه کا مهزن بو ئه فانه).

و ئه و تشتی د هندهك کتیباندا هاتی ئه و کتیبین نهگه لهك د مهزبیت د وهگرنا فهگیراناندا کو (اختلاف امتی رحمة)، ئانکو: (ژیکجودابوونا (اختلاف) ئوممهتا من دلۆفانیه) تشتهکی خه لهت و خراب و زفراندیه، و تشتهکی چیکری و دانایه، د کتیبین زانایین شارهزا د زانستی هه دیسیدا نه هاتیه.

چونکی ژیکجودابوون ب چو رهنگاندا نابیته دلۆفانی د ناف ئوممهتیدا، ئه فه تشتی چی بووی گهلرهنگی و زهنگینی بوو ژبو گه شه پیدانا ژیانى و نه رماتیا بزاقى.

ئهفه پیشگوتهکا فەر بوو ژبو چوونا د نأقی بابه تیدا ئهفی
مه دفتی پیشکیش بکهین، بابه تی چهوا د ئیسلامی بگه هین
تیگه هشتنهکا ته فکر و تهمام ههروهکی خودی و پیغه مبهری وی
قیای.

تشتی سه رهکی یی پیدفی ل سهر مه ئهوه ئهم ئیسلامی پارچه
پارچه نه کهین، چونکی دگهل پارچه پارچه کرنی تیگه هشتنا
خه لهت، و نه ههقی و سهرداچون و شرؤفه کرنا خراب دئیت، و
ژیکفه بوون چی دبیت و شه ربعت پرت پرت دبیت.

عه قیده بنیاته

دا بزفرینه چاخی پیغه مبهراتیی ل قویناغا مه کههی، قورئان
ب هیز و ناشکرا دهاته خواری، بهلی بو ئارمانجه کی و کیشه یه کی،
ئهوژی مه زهه بیه تا ده ستپیکرنی بوو بو ئافا کرنا شه نگسته یین
ئیسلامی ههروهکی ئه فرؤ د هزرین روژنأفایدا دبیزنی
(ئایدیولؤجیهت) و ئهم دبیزنی (مه زهه بیهت) بو ژیکجودا کرنا
ههردوو زارافان، و دا مه زی زارافه کی تایبهت هه بیت.

ههر بنه مایهک یان فهلسه فه یهک دفتی ژ ژیرخانه یه کی ده ست
پی بکهت، ئه ف ژیرخانه یه ل قویناغا مه کههی دیار کرن و
بهرچا فکرنا عه قیده یین ئیسلامی بوو، نه خاسمه عه قیده یا
ئیکرنا خودییه، و بهر سینگرتنا هه فیشکیا ناشکرا و بهرزه، بوت

هه بوون و موشرک ب که یفا خو بوون، و هه فرکی هه بوو و خوین دهاته رشتن، و موسلمان دهاتنه نه شکه نجه دان و خو ل بهر نه خو شیا مه زن دگرت، و دگهل فی چهندی خودایی مه زن فهرمانا وان نه دکر کو بچنه د هه فرکیه کا خوینا ویدا، بهلی نه و ناراسته دکرن بو ئافاکرنا شه نگسته یه کی ب تنی د ناقل و دل و قه وارهیین واندا، نه و ژی شه نگسته یی ئیکرنا خودی و ئافاکرنا عه قیدی بوو بهری هه می تستان.

خودی ئیکه د زاتی خودا، د ناف و سالو خه تین خودا، د کار و کریارین خودا، نه وه په رستگاری ب هه ق، و هوسا بیی چونا د ناف هویر هویرکین هویردا، و بیی چونا د ده فراه جیهانا نه په نیدا نه فا ناقلی مروقی نه شیت بزانیته، بهلی ئیسلامی فیا عه قیده یا رو و ئاشکرا بیت چونکی نه بو تایبه تا و تایبه تین تایبه تا هاتیه، ئانکو نه بو فه یله سووفا ب تنی هاتیه دا وان بکته د گینگه شه کا کویردا بگره ژ جیهانا هه سته پیکریا و هه تا جیهانا نه په نی و ساده.

و ل شوینا گینگه شه و رکمانا بی مفا، دوپاتی ل سه ر وی چهندی کر کو نه ف (بوت) هه د پویچن، په رستنا وان هه فپشکیه کا مه زنه، فان بوت چو شیان نینن و نه شین چو بکه ن، نه مفا دگه هینن نه زیانی د خویاتیا خودا، و ناقین باش د هه بوونییدا بو ئافراندهری هه بوونیینه، ئافراندهری بوت، ئافراندهری مروفا،

ئافراندهری گهر دوونی و چیکریان، نهو ئیکه و چو هه فیشک نین،
و چو په رستگارین راست و دورست نین ژبلی وی.

ئیسلامی بهردهوام پیكۆل کر فی کیشهیا مهزن د هه بوونییدا
زیده کویر بکۆلیت د دل و ئاقل و کیانی مروفی خودان باوهردا.

چونکی بهری ئیسلامی قاسد و پیغه مبهه بۆ مروقان هاتبوون،
و بهری وان دابوو هه ر وی ئیکه تیا خودی، بهلی هه ر زوی
بنه مایین وان دهاتنه ژبیر کرن، و جاره کا دی هه فیشکی دزفری ناف
جفاکی ب رهنگه کی کو مروق ب ریکا خواندانا میژوویی و
شارستانی یا هویر دشیته بیژیت: ب چو رهنگان بهری ئیسلامی
جفاکه کی مروقایه تی یی ته مام پهیدا نه بوویه، و چو شارستانی
یان چو دهوله ت ل سه ر بنیاتی ئیکه تیا خودی نه چی بووینه ژبلی
هندهک ده مین گه لهک کورت د ژيانا مروقاتییدا.

و ژ فیری دفا ئیسلام وهک دینی دویمایی، و دانه ری نه خشه یا
بۆ سه رکیشیا مروقایه تی عه قیدا دورست دیار بکه ت، و ب زه قیه کا
گه لهک چاره نفی ساز و ئاشکرا د هه می کیانی مروقاتییدا ب
رهنگه کی کو مه زه به بیه تا وی د ژيانیدا دیار ببیت و کویر بجیته د
ناف رهین هزر کرنا ئاقلی یا راست و دورستدا، داکو چو
سه رداچونین نوی وهکی سه رداچونین بهری ریکا خو نه بینن بۆ
ناف جفاک و شارستانی و دهوله تا وی.

لهوا پیدفی ب (13) سالا بوو بو دیار کرنا ناخفتنا خودایی
 مهزن ل دۆر ئیکینیا خودی و ئاخره تی و دوپاتکرنا وی چهندی
 کو ئەف پیغه مبهری گازی بو فان ههردوو ستوینان دکهت، ئەوه
 پیغه مبهری ههق و راست و دورست، و ئەوه دویمایی قاسد و
 پیغه مبهران، بهلی بیی چونا د ناف هویرهویرکاندا وهکی مه
 بهحس کری، داکو ئجتهادات نهبنه گهلهک، چونکی ئەو ئوممهتا
 بقیت ئالایی ههقیی هه لگرت و جیهانی بگوهوریت و دهولهتهکا
 حوکمی ب دادپهروهریی بکتهت بدانیت، دقیت ل دهستپیکی و
 دوماهیئ ئوممهتهکا ئیکگرتی بیت، هه ر ژ رۆژا ئیکی ژیک جودا
 نه بیت د کتیبأ خودایی خو و سوننهتا پیغه مبهری خۆدا.

ئەف قه دارا هه قپشک ژ تیگه هشتنا دورست، ئەوه ئەفا کو دی
 بیته جهی گرنگیدان و دهستپیکرنی، داکو موسلمانین دهستپیکی
 بهرسینگی جیهانی پی بگرن، و په یاما خودی یا دویمایی
 بگه هیننی، چونکی ئەگه ر ئەو د شهنگسته یاندا ژیک جودا بوون
 دی ژیک جودا بوونا وان د تایاندا پتر و بهر فرهتر و مهزنتر بیت،
 لهوا قورئانی د قویناغا ئیکیدا ل مهکهها گرتی و ژ تخویبی
 ده رکهفتی، دوپاتی ل سه ر هه ر سی ستوینین عه قیدی دکر، ئەو
 ژی ئیکینیا خودی و پیغه مبهرایه تی و رۆژا دویمایی بوون.

بهلی قورئانا پیروژ د چه ندين ئایه تاندا به حسی کاری خودایی
 پاک و بلند کریه، بهلی ب بهر فره هی نه چۆیه د ناف قی

شه‌نگسته‌یدا، هه‌روه‌سا د کارین به‌نده‌یان ژیدا به‌لی هویره‌ویرکین هویر و بچویک دیارنه‌کرینه، داکو نوممه‌ت د ژیکجودابوون و رافه‌کراندا به‌رزه نه‌بیت، هه‌روه‌کی د چاخین دویقدا هاتین په‌یدا بووی، دهمی موسلمان ژ زه‌لایا عه‌قیدئ دویر که‌فتین، ژبه‌ر وان کاودانین نوی نه‌وین هنده‌ک ره‌نگین فه‌بری ژ هزرکرن و رافه‌کرنی ل سه‌ر وان فه‌رز کرین.

نهری عه‌قیده بتنی به‌سه؟

پساره‌کا گه‌له‌ک گرنگ یا هه‌ی، نه‌و ژی نه‌فه‌یه:

نهری بو نیسلامی هه‌بوو ل تخویبین عه‌قیدئ راوه‌ستیت، گازیی بو بکه‌ت و بچه‌سپینیت و گازیی بو چو تشتین دی نه‌که‌ت؟ به‌رسف: بو نیسلامی نه‌بوو ل فی قه‌دارئ ژ گازیی راوه‌ستیت، به‌لی نهرکی وی یی سه‌ره‌کی نه‌و بوو گازیی بو په‌رستنا خودی ب تنی بکه‌ت نه‌وی بی هه‌فیشک و رامانا (لا إله إلا الله) ب جه بینیت نانکو چو په‌رستگار د هه‌بوونیدا نینن ژبلی خودایی مه‌زن.

چونکی نیسلام مژویلی گوهورینین شارستانی یین موشرك بوو، و دارشتنا مروفی نه‌وی ب فی چه‌ندی رادبیت دارشته‌کا خودایی، دا هیژای جه‌گريا خودایی مه‌زن ببیت ل سه‌ر نهردی.

نیسلام نه‌هات دا د بازنه‌یه‌کی تیوریدا بمینیت و بیژیت خودی یی هه‌ی و خودی نیکه، فه‌یله‌سووف و نه‌وین ژ خواری و خرابیی

فهدهر بهری ئیسلامی ژی باوهری ب فی قه دارئی تیوری ژ باوهریی هه بوو، به لی چو تشت د ژيانا جفاکیدا نه گوهارت.

به لی ئیسلامی شهنگسته یه کی خودایی دارشت یی ته مامتر ژ هه می شهنگسته یه کی به ری یی مایی، و عه قیده یین خو ب ئاشکرایه کا ته مام و به لگه یین ئاقلی، و زانستی و خو رسی (فطری) یین تیگه هشتی پیشکی شکر، و پهیره وه کی ته فکر چه سپاند ژ بو فه گوه استنا مروقی ژ هه ستی پکری بو ساده ی، به روفازی هزرا یونانیان، و شارستانیه کا ئافاگری ل سهر ئه زمونی ئافاگر، نه بهس باوهریی ب سالو خدانا ژ سهر فه بکه ت، و ل فی ری ئه م دی ب تنی نمونه یه کی ژ فورئانی ئینین ل دور بابه تی فه گوه استنا مروقی ژ تیبینیکرنا دیارده یین هه ستی پکری بو کریارا هزرکرنا ئاقلی یا ساده، کو د سوره تا به قهردها دبیریت: ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ (البقرة: 164)، ئانکو: (ب راستی چی کرنا ئه رد و ئه سمانان و هاتن و چونا شه ف و روژان، و گه مییت د ده ریاییدا دگه رن، و مفایی دگه هیننه خه لکی، و ئه و ئافا خودی ژ ئه سمانان دادپیریت، و پی ئه ردی پشتی مرنا وی زیندی دکه ته فه، و هه می رهنگیت جانه وهران تییدا به لاف کرین،

و ئینان و برنا بایی و عه وریت دانایی د ناقبه را ئهرد و
ئهسماناندا، ئهغه ههمی نیشانن، بو وان که سیّت ژیر و ئاقلدار).

پیغمبهری ﷺ ب ریکا هاتنا قورئانی و سوننه تا خو یا روڼ و
زهلال عه قیدا ئیککونا خودی کره د ههمی خانه یین ژیر و دلین
واندا، نه ما د باز نه یی ئاراسته یا ئاقلی ب تنیدا، و ئیکینیا خودانی
و ئیکینیا خوداوهندی و ئیکینیا ناف و سالوخته تان (توحید
الربوبیة وتوحید الالهیة وتوحید الأسماء والصفات) وهسا نیشا
نه دا وهک هندهک زاراقین خالی ژ ژیانن، به لی ئوممه ته کا گهرم و
گوپ دگهل وان دارشت، ب رهنگه کی کو باوهری بوو خوینهک بیّت و
بچیت، ب شهف و روژ، ژ ترسین ئه شکه نجا گوپی، به ردهوام ژ
سزایی خودی بترسیت، و چه ژ دیدارا خودی بکه ت ل بجه شتی.

نه ب تنی عه قیده کا تیوری یا قانع کری بوو بو عه قلی، به لی
دگهل قی چه ندی پیدانین خودایی بوون، ئاقل قانع دکر و
دگه هشتنه دلی ژی، و دهر وون ژی پاک دکرن، داکو مرؤفه کی
موسلمان یی ئیکینیا خودی ل دهف بیته ئافاکرن ب دورستی
پهرستنا خودی بکه ت و چو هه فپشکان بو چینه که ت، و ل
تخویبین حلال و حهرامی راوه ستیت، و جیهادی د ریکا ئافاکرنا
ژیا نا هیژا و ب بهادا بکه ت.

و ب قی چه ندی ئافاکرنا عه قیدی ب دویماهی هات، و مرؤف
بوونه دوو کووم، کوومه کی به رپه فانی ژ نه زانینا خو دکر، و ب دهان

مرؤفان ئوممه تهك پيک ئينا دبیژنی ئوممه تا قورئانی، ئوممه تا ئیکینیا خودی، و مرؤفایه تی ل دؤرماندؤری وان یا بی بها و مژویل و سهرداچؤیه، و یا خه ندقیه د نه زانینا خو یا نه زاندا، و ریکا دینی راست و دورست نوزانیت.

به لی ئوممه ته کا ژ دههان مرؤفان پیکهاتی ل مالا (الأرقم بن أبي الأرقم) ی کؤم دبوون، ژ وان (أبوبکر الصديق) و (عمر بن الخطاب) و (عثمان بن عفان) و (علي بن أبي طالب)، و ژ وان (الزبير وطلحة وسعيد وسعد وبلال وابن مسعود) بوون، ههر ئیک ژ وان ب خو ئوممه تهك بوو. نهو کی بوون د جاهلیه تی دا دگهل کانزایی وان یی ب بها؟ نه گهر نیسلا نه با نهو دا د فی بیابانا مه زندا ئین و چن، و میژووی ب ریژکه کی ژی به حسی وان نه دکر.

به لی نیسلا هات نه ف کانزایی پر بها و که ره ستین ره سه ن ئینانه دهر، و ئوممه تهك ژ وان چیکر به ری میژوو گوهارت و نهو ب دههان مرؤف ب تنی بوون، به لی چه وا؟

نه ری چیدبیت نه فه گوهورینا مه زن ب عه قیدی ب تنی چیببیت، بی فه گوهاستنی بو سیسته مه کی ته شریعی یی مه زن و گه له رهنگ و ته مام و بیی په روه رده کرنا ئوممه تی ل ژیر روئاهیا سیسته مه کی ره وشتی یی به رفره ه و هه فسه نگ.

نه خیر، نه رکی پیغه مبه ری ﷺ ل تخویبی نفاکرنا عه قیدی و حه تا ل چارچؤفی په روه رده یا ساده بو مرؤفی موسلمان ژی

ناراهوستیت. و نهگهر ل فی تخویبی راهوستا چو شارستانی و چو جفاک ل سهر نهدهاتنه ئافاکرن، و چو دهولهت ژئی چینه دبوون، فئجا یا هتمی بوو، نهگهر سهرگاوریڼ قورهیشیا ل بهر سینگی روناھیا ئیسلامی نه دراهوستیان، موسلمان نه شکه نجه نه ددان و نه دکوشتن و ریځین ژیانئ ل بهر سینگی وان نه دگرتن و نه دبوونه ریځرین ب هیژ د نافهرا وان و ئافاکرنا جفاکی ئیکینیا خودئ و شارستانیه تی.

ته مامبوونا ئیسلامی

دی بیژم فیابا پیغه مبه ر ﷺ ب چه زکرنه خودئ ل جهه کی دی گه ریابا کول ویری بهر ب ته مامبوونا ئیسلامی بچیت، چونکی نه گهر ئیسلام ته مام نه بیت، چو تشتین گرنک د میژوویدا چینابن. خودئ وهسا چه زکر مروفايه تی ژ په رستنا مروفاان بیته رزگارکرن بهر ب په رستنا خودئ ب تنی، و ژ سته ما دینا بو دادپه روه ریا ئیسلامی و ژ ته نگافیا دنیایی بو به رفره هیا ئاخره تی. پیغه مبه ر ﷺ مشه خت بوو پیخه مهت گوهورینا ژ هه میان مه زنتر ل سهر نه ردی، چونکی خودایی مه زن مروفا کریه جهگر د نه ردیدا، نه د نه سمانیدا ﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾ (البقرة: 30)، ئانکو: (دهمی خودایی ته گوئیته ملیاکه تان نه ز دی جهگره کی ب سهر نه ردی ئیخه).

فَیْجَا بِيَاْفِيْ بَزَاْفَا مَرْوَقِيْ بُوْ گُوْهُوْرِيْنِيْ ل سَهْر فِی نُهُرْدِيَه.
 شَارِسْتَانِيْ وَ دَهْوَلَهْت ل سَهْر فِی نُهُرْدِيْ چِيْدَبِن، پَهِيُوَهَنْدِيْدِيْن
 مَرْوَقَان ل سَهْر فِی نُهُرْدِيْ دَنْيِنَه گَرِيْدَان، وَ جَقَاكْ گَهْشَه وَ وُهَرَارِيْ
 ل سَهْر فِی نُهُرْدِيْ دَكَهْت. فَیْجَا بِلَا كَارَوَانِيْ مَهْزَنْ دَهْسْت پِيْ بَكَهْت،
 كَارَوَانِيْ بَاوَهْرِيْ وَ رَهْوَشْتَان، كَارَوَانِيْ ئَوْمَمَهْتَا ئَاْفَاكْرَنْ وَ
 شَارِسْتَانِيَهْتِيْ، كَارَوَانِيْ ئَوْمَمَهْتَا ئِيْكِيْنِيَا خُوْدِيْ.

هَنْدَهْكَ ژ نُهُوْسِيْ وَ خَهْزَرَهْجِيَان هَاتْنَه مَهْكَهْهِيْ كَهْيَفَا
 پِيْغَهْمَبَهْرِيْ ﷺ پِيْ هَات، سَالَا دُوْوِيْ هَنْدَهْكَيْت دِي ژِي دَكَهْل خُوْ
 ئِيْنَان، وَ پَهِيْمَان دَايِيْ ل سَهْر بَهْرَسِيْنْگَرْتَنَا رَهْش وَ سِيْپَا، دُوِيْشْدَا
 مُوسْلِمَان ژِي مَشَهْخْت بُوون وَ پِيْغَهْمَبَهْر ژِي ﷺ د دُوِيْفْ وَانِرَا
 مَشَهْخْت بُوو بُوْ يَهْسَرَبِيْ د گَهْشْتَهْكَا ب وَهَسْتِيَان وَ مَهْتَرَسِيْدَا.
 مَشَهْخْت بُوو دَا دَهْسْت ب كَارَوَانِيْ گُوْهُوْرِيْن وَ ئَاْفَاكْرَنْ بَكَهْت ل
 سَهْر بِنِيَاْتِيْ ئِيْسَلَامِيْ وَ شَهْرِيَهْتِيْ وِيْ يِيْ ب لِيْبُوْرِيْن، ژِبُوْ ئَاْفَاكْرَنَا
 مَرْوَقِيْ پَر بَهَا نُهُفِيْ جَهِيْ خُوْ د گَهْرْدُوونِيْدَا دَزَانِيْت، وَهْكَ
 رِيْخُوْشْكَرَنْ بُوْ ئَاْفَاكْرَنَا جَقَاكَهْكِيْ سَهْرُوْكَ وَ خَهْلْكَ تِيْدَا وَهْكَهْهَفْ
 بِن، سَهِيْد وَ بَهَنْدَه وَهْكَهْهَفْ بِن، دَهْوَلَهْمَهَنْد وَ هَهْژَار وَهْكَهْهَفْ بِن، ژَنْ
 وَ مِيْر وَهْكَهْهَفْ بِن، ب تَنْيْ هَهْقِيْ وَ تَهْرَاْزِيَا رَاْسْت وَ دُوْرَسْت حُوْكْمِيْ
 ل سَهْر وَان بَكَهْت.

ئَهْوَ جَقَاكِيْ نَاْزَادِيَا پَهْرَسْتَنْيْ بُوْ مَرْوَقِيْ تِيْدَا، وَهْكِيْ وِيْ دَقِيْيْت
 پَهْرَسْتَنَا خُوْدِيْ بَكَهْت.

نهو جفاکي نهو بشیت تیدا هه می فه رمانین خودی ب جه بینیت ل ژیر سیبهره دهسته هلاته کی کو فه رمانا خودی ب جه بینیت چونکی مروقی موسلمان نه گهر د جفاکه کی هوسادا نه بیت نه شیت وان هه می تشتین خودی فه رمانا وی پی کری ب جه بینیت. چونکی پارچه کا مه زن ژ شه ریه تین نیسلا می نه وین هاتین، نائینه ب جه نینان نه گهر ب بزافه کا کومی نه بن و دهسته هلاته ک نه بیت باوهری ب فی شه ریه تی هه بیت و پشته فانیان وان بکته، و بیته نه مین ل سهر ب جه نینانا وی.

و ب خوه جه بونا پیغه مبه ری ﷺ ل مه دینی، شه ریه تین نیسلا می دهست پی کر هاتنه خوار ل دو یف رویدان و کاودانان، و سیسته مین وی یین هویر دهست پی کر ل دو یف نیک و ژ په روره دیا کومی دهست پی کر: ﴿لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ﴾ (التوبة: 108)، نانکو: (نهو مزگه فتا جارا نیکی ل سهر ته قوا و ترسا خودی هاتیه نفاکرن، هه زیتره تو نفیژی تیدا بکه ی، هنده زهلام بیت تیدا هه ین دقین خو پاقر بکه ن، و خودی ب خو ژ ی چه ژ خو پاقر که ران دکته).

و د دو یف دا سیسته می جهادی دهست پی کر و سیسته می ب جه نینانا داد په روه ری هاته دانان نه فی په یوه ندیین موسلمانا دگهل نیک و په یوه ندیین وان دگهل نه موسلمانا ب داد په روه رانه

گریډای، قورئان و هسا خودی سالوخ ددهت کو خودانی ههمی
جیهانانه و نه بهس خودانی موسلمانایه.

حهتا جوھی و فهله و سابئی و ناگرپه ریسان ژی مافین خو د
ئازادیا په رستنئ و ئازادیا ژيانا هه ژی و ئازادیا ب کارئینانا شیانان
د په یادکرنا گه شه پیدانا شارستانیدا و هرگرتن.

﴿فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾
(البقرة: 113)، ئانکو: (روژا قیامه تی خودی دی که فیته د ناقبه را
واندا [دی ناقبه را وان سافی کهت]، ل سهر وی تشتی نهو تیدا ژیک
جودا).

ب ریکا فی چه ندی ههمی پیغه مبه ری هیژا ﷺ موسلمانان ل
سهر ته قوا خودی په روه رده دکهت و وان فی ری قورئانی و سوننه تا
پیغه مبه ری دکهت و پاقر دکهت و ری زین وان به ره هه دکهت بو
به رسینگرتنا دژمنین خودی، فیجا هه میا دهست هافیته کتیبیا
خودی، ب دورستی خواندن و سوننه تا پیغه مبه ری خو ﷺ
ژبه رکرن، و تشتی حه رام حه رام کر و یی حه لال حه لال کر، و خو
ژ گوماننا دوبرئ یخستن و بابکین نوی ل سهر رامانین ئیکینیا
خودی و سهر ده ستیا باوه ری پی په روه رده کون.

و هو سا ب راستی ئیسلام هه لگرت، و ب ویره کی و ئه مانه ت
به رسینگی ئوممه تان گرت، ئیسلام ب ریکا نموونه یی چاک و
رهوشتین بلند به لافه کر، و ب فی چه ندی هیژای وی چه ندی بوون

خودى هوسا وان سالوخ بدهت ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾ (آل عمران: 110)،
ئانكو: (هوين باشتريين مله تن بو خهلكى هاتين، چونكى هوين
فهرماني ب كرنا قهنجيي دكهن و ريكي ل خرابيي دگرن، و هوين
باوهريي زي ب خودي دئينن).

و پشتي پيغه مبهري ﷺ په يام گه هاندى و نه مانهت نه داكرى و
نوممهت ب هه قيي شيره تكري چو دهف خودايي مه زن پشتي دين و
قهنجي ته مام بووين.

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ
الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ (المائدة: 3)، ئانكو: (ئه قرو من ديني هه وه ته مام كر و
من خنيك و كه ره ميي خو بو هه وه ته كووزكرن).

قيجا ژ وي روژي وهره كهس نه شيايه هندی جهي وي يي بلند
بيت و زانينا وي يا زيده بيت نيسلامي پارچه كهت، و ته ماميا وي
يا خودايي وهك عه قیده و شهريعهت و رهفتار و شارستاني رهت
بكهت.

كهس نه شييت پشتي وي چاخى بيت و پهيره وهكي ئيك لايه ني
د عه قيدي ب تنيدا دانيت، يان شهريعهتي ژي كفه كهت و بزافه كي
ل سهر پارچه كي ژ پارچين شهريعهتي ئافا كهت، يان نيسلامي وهك
پهيره وهكي رووحاني يان رهوشتي يي تايبهت ديار بكهت و داخوازي

بۆ رهبه نیی بکهت ئەفا قورئانا پیروژ و سوننه تا پیغه مبهری یا پیروژ رهتکری.

بهلی دبیت تو مروّفه کی ببینی و ئیقین بۆ ته چیببیت کو ئاریشا وی د عه قیدا ویدایه، هینگی تو دشیی هندهک دهمی خو تهرخان بکهی بۆ دورستکونا عه قیدا وی. یان دی دمهک ب سهر ئوممه تیدا ئیت دی بی دین د نافدا زۆر بن وهکی سهردهمی مه، هینگی دی زانا ل دۆر بی دینی و بهرسفدانا وان بی دینا زۆر نقیسن، و ئەف چهنده یا چیبووی. ئەم دی بینین د ناقبهرا سالیّن بیستا و پینجیاندا ژ فی چهرخی (چهرخی بیستی) زانایان گهلهک کتیب ل دۆر چه سپاندنا هه بوونا خودایی مهزن و ئاخفتن ل دۆر ئالیین جودا جودا یین عه قیدا ئیسلامی نقیساينه، بهلی دگهل فی چهندی ههفته مامیا ئیسلامی پشت گو هه هافیتیه، چونکی ههر د دی ده میدا چه ندين کتیب ل دۆر بیافین جودا جودا یین ئیسلامی وهک شه ريعهت و وهک رهفتار و وهک ئاریشه دهرکهفتن.

مژویلبوونا ئوممه تی ب فهیرانهکا قوناغبهندی د عه قیدی یان شه ريعهتی یان پهروهردیدا، نه شیت ههفته مامیا ئیسلامی د فی سهرده میدا ژبیرا مه ببهت.

چونکی دهمی تو ب مهسه له یین عه قیدی تنیقه مژویل بی، دی جفاکی و بها و شه ريعهت و سیسته م و یاسایین وی بۆ گاوران هیلی، و ههر ئەفه یه چیبووی و چیدبیت ل هندهک وهلاتین

ئیسلامی، دوپاتیا وان ل سهر عه قیدئ ب شیوازه کی تیوری یی
 کهفن بو دهمی دووسهد سالان و پتر، بو شاییه کا مهزن د ناف
 جفاکیدا پهیدا کر ب رهنه گه کی کو تو دی بینی جفاک ژ سهرفه
 ئیسلامیه بهلئ ژ نافدا عه لانیه، یا دهست پی کری بهر ب سهرفه
 دنیت. ژ بهر نه ههفته مامیا بزافئ وان دهست پی کر پیقه ریڼ
 روژ نافی د پهروهده و جفاک و ئابور و سیاست و راگه هاندنیدا
 وهرگرتن.

ژ فیری وی راست یا گوئی دبیژیت: یان ئیسلامی ههمیی،
 یا ئیسلام نابیت. لهوا ژیدهریڼ وهرگرتنا سهحابیا د ته فکر بوون،
 و بزاف و دیتنا وان بو ژیانئ ب ریکا ئیسلامی یا ههفته مام و
 هه فسهنگ بوو وان دهولته ئیسلامی ئافاکر، و دادپهروه ری
 چه سپاند د دادوه ری و سیاست و ئابور و دهسته لاتیدا، و
 بهرام بهر چو ئاریشه یا د ژیانیدا نه مان راوه ستیای بیی
 چاره سه رییه کا هه فسهنگ بو ببینن، کو مه ره مین ئیسلامی د
 هه بوونیدا ب جه بینیت.

ناقلی ئیجتیهادی

ل سهر دهمی خیلافه تا عومه ری (خودی ژئ رازی بیت).
 سهحابی د مه سه له یا به لافکرنا ئه ردئ عیرا قیدا ژیک جودا بوون،
 هندهک سهحابیان وهکی (بیلائی کورئ رهباح) ی گوئ: نه م دی ل

سهر وان به لافکهین نهوین نهف نه رده فه کرین وهك كاركرن ب
 رامانا سهرقه يا گوټنا خودی ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ
 خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ...﴾
 (الأنفال: 41)، نانکو: (و بزنان ب راستی ههر دهسته فته کی ب
 دهست هه وه بکه فیت، پینجیک ژئ بو خودی و پیغه مبهری و
 مروفتی وی [ژ بابکی هاشم و موته لب] و سیویان و قهله ندر و
 ریقینگانه).

عومهر ب عهقلیه تا خو یا ئجتهادی یا ته فکر راوه ستیا و گوټ:
 نهفه نابیت، چهوا دی وهلاته کی ب ته مامی ل سهر هژماره کا
 تخویبدای ژ سهر بازین موجهد به لافکهین، و خه لکی وهلاتی دی چ
 خون؟ ئینا بیلالی خو نه رازیگر و گوټی: تول دویف کتیباً خودی
 ناچی، بهئی عومهر ب فی نه رازیوونی قانع نه بوو، و کومه کا
 سه حابیین موجهده دگهل بوچونا وی بوون. و پشته فانیین وی
 بوون بو فی هه لویستی، ژ وان (عهلیی کورپی نه بوتالب) و
 (مهعازی کورپی جه بهل) ی بوون، ئینا عومهر ب کویری ل کتیباً
 خودی زقری، و ب ریکا عهقلیه تا بنیاتی یا زیرهك، گوټ: من دیت
 من د کتیباً خودیدا دیت، و گوټنا خودی بو وان خواند ﴿مَا أَفَاءَ
 اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
 وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ﴾
 (الحشر: 7)، نانکو: (و نهو مالی بی شهر خودی کریه دهسته فته

بؤ پیغه مبهری خو، نهوی ژ خه لکی گوندان [گونديت بهنی قورهیزه و بهنی نهزیر و گوندی فدهک و گوندی خه بیهر] هاتیه ستاندن، بؤ خودی و پیغه مبهری وی و مرؤقییت پیغه مبهری [ژ بابکی هاشمی و موته لبی] و سیوی و بهله نگاز و ریقینگانه، دا هر نه مینیته د دهستی زهنگینییت هوهدا) و ب فی چهندي نهو نه رازیبونا ژ دلسوزی ب دویماهی هات.

بابه تی تیگه هشتنا دینی تیگه هشتنه کا بنیاتی و ته فکر پیدفی زانایین زیده زانایه، ژ بهر که ریڼ دهقا یان زانایین چاقلیکه نه شین فی چهندي بکه، به لی زانایین موجته هد و شاره زا د شهنگسته یین نیسلامی و مه رهم و بزافا ویدا دی شین فی چهندي کهن.

نهو فهرمووده یین ژ پیغه مبهری ﷺ هاتینه فهگیران فهرمووده یین جودا جودانه د پله یاندا، هندهک ژ وان د هه فدژن، و یین ههین گشتی و یین ههین تایبهت، و هندهک بی تخویبن و هندهک تخویبداینه، و هندهک ژ وان بکورتی هاتینه بهحسکرن و هندهک ب بهر فرهی، و هندهک ب عورفانقه د گریډاینه، فیجا نهو پیدفی مهزنه زانایین تیگه هشتی و موجته هدن، دا مؤخل و بیژینگ بکه و بخوینن خواندنه کا شهنگسته یی ژبؤ دهریخستنا نه حکامین جودا جودا پشتی بهراوردی د ناقبه را وان و قورئانا پیروژدا.

زانا سی پلنه

ههر ژبه رقی چهندی پیغه مبهری ﷺ پله یین زانا کرینه سی
جوین:

- ژبه رکه ریډ دهقان ئه فین ب ئه مانهت دهقی دگه هینن، و ئه و
بهس د زانستی حه دیسی ب تنیدا کار دکهن.

- زانایین چافلیکه ر ئه فین د دهقان دگه هن ل بهر رو ناهیا
پیشه وایی خو و ژ وی نابورن بو تیگه هشتنه کا ته فکرتر.

- زانایین موجه هد ئه فین ل ئاستی تیگه هشتنا سه رقه بو دهقی
نهراوهستن، به لی ئجتهادی دکهن ژبو کویرچونا د ناف رامانین
دهقیدا، ب ریکا تیگه هشتنه کا ته فکر و هویر بو هژماره کا دهقان
د بابه تی بهر چا فکریدا.

ئه ف ریزه ندیه هاتیه چه سپانندن د دوو فهرمووده یین دورستدا،
یا ئیکى ((ورب سامع أوعى من مبلغ)) ئانکو: (دبیت ئه وى گوه ئى
دبیت یی تیگه هشتیتر بیت ژ وی یی دگه هینیت) و یا دووی ((ورب
فقیه إلی من هو أفقه منه)) ئانکو: (و دبیت زانایه ک هه بیت
بگه هینیته ئیکى ژ خو زاناتر) یان ژى ئه فه ههردوو ئیک فهرمووده نه.
(ابن تیمیة) خودی ژى رازی بیت، ل دور قى فهرموودا بو ری
به حسی فان ههرسی جوینان کریه، ژبه رکه ری دهقی و زانایى د
دهقی دگه هیت و ئه و زانایى ئجتهادی دکته دا حوکمی ژ دهقی
دهربلیخت.

و د نأف سهحابیین پیغه مبهری ژیدا هه بوون ژ سهرقه د دهقی دگه هشتن، و هه بوون دچون د نأف دهقیدا و بهلگه ژی ل سهر فی چه ندی هه لویستی وان بوو ژ نقیژا نیقاری دهمی پیغه مبهری ﷺ پستی شهرې خه ندهکی بهری وان دایه (بني قریظة) و گو تیه وان: ((ههر نیکی گوهدار بیت بلا نقیژا نیقاری نه کهت نه گهر ل (بني قریظة) نه بیت))، هنده کا ژ وان نقیژ نه کر و خو گرت هه تا ل (بني قریظة) بکهت، و هنده کان ژی نقیژا خو کر و وه سا د فەرمانا پیغه مبهری ﷺ گه هشتن کو مه رما وی پی له زکر نه، و دهمی پیغه مبهر ﷺ هاتی گو تی نجته ا دین وه هه میان د دورستن، و گو تی نه گهر مرو فی موجه هه خه له ت بوو خیره ک دی گه هیتی و نه گهر دورست بوو دوو خیر دی گه هنی.

ئه فه هه می ده لیقه ی بو نجته ا دی فه دکهن، چونکی نه گهر دهمی مرو فی موجه هه خه له ت دبوو چوبا د ناگریدا، که سه کی نجته ا نه دکر، و هینگی دا نجته ا را وه ستیت.

و نمونه یه کا دی یا هه ی، پیغه مبهری سلاقین خودی ل سهر بن (عمرو بن العاص) خودی ژی رازی بیت کره بهر پرسی سربه کی و له شی وی بی نقیژ بوو (ب جنابهت کهفت) و نهو یی نه ساخ بوو، و نأف هه بوو، به لی گو ت: نه ز خو ناشوم.. دی ته یه ممو می که م، گو تی: یا عمرو نأف یا هه ی، گو ت: خودایی مه زن دبیزیت: (ولا تقتلوا انفسکم) نانو: (خو نه کوژن) نه گهر من خو شویش و نه ز

بی نه ساخ ل فی بیابانی، هینگی نه ز ژ خو دترسم بمرم. و نقیژ ل بهراهیا وان کر، دهمی زفرینه مه دینی پسیار ژ پیغه مبهری ﷺ کر ژ کاری وی. ئینا گوئی: ته وهکریا عمرو، گوئی: بهلی یا پیغه مبهری خودی ئینا پیغه مبهری ﷺ گرنژی و نه اُخفت. (عمرو) ل فی ری عه قلیه ته کا فقهی یا ئجتهادی هه بوو، هه رچه نده نه ل پله یا مه زنه سه حابیین موجته هد بوو، بهلی ئه فقه به لگه یه ل سهر وی چهندی کو نه و ژ مرو فین تیگه هشتی و زیره ک بوو بو وی تشتی دخوینیت.

ژیدهرین زانینا سه حابیان قورئان بوو ب ده سپیک و دویماهیین خو فقه (مقدمه و مؤخره) و ناسخ و مه نسوخین خو فقه (ناسخه و منسوخه)، و تشتی گشتی و یی تایبه تی خو فقه، و وی تشتی ب کورتی هاتیه به حسکرن و یی به رفره هی هاتیه به حسکرنین خو فقه (مجمله و مبینه)، و تشتی بی تخویب و یی تخویب دایئ خو فقه (مطلقه و مقیده)، و نه و ژ هه می مرو فان د زانتر بوون د زمان و مه ره مین ویدا، و ژ هه میان د زانتر بوون د سوننه تا پیغه مبهری خودا ﷺ، و وان هه میا پیکفه یی فه گوه استی، چونکی سوننه ت ل ده ف ئیکی ب تنی ژ وان نه بوو، بهلی ل ده ف هه میا هه بوو وه کی زمانی کا چه و ل ده ف هه می زمانانان هه یه.

فیجا زانینا سهحابیان، زانینهکا ته فکر بوو، لهوا شیان بهرسینگی کاروبارین ژیانئ بگرن و دهولهتهک و شارستانیهتهکی دامه زینن ریکا دادپهروهی و ههقیئ بو دنیا ئی روئکری.

و تابعیان ژئ ئهف راستیا ئاشکرا زانی، فیجا مانه دگهل سهحابیان و قورئان و سوننهت و زمان و ریکا ده ریخستنا ئه حکامان بو خو ژ وان و مرگرت، لهوا بوونه قوتابیین ئه مین ل سهر قوتابخانا زانستی ئهوا وان دامه زرانندی وهکی قوتابخانا مهکه هی و یا مه دینی و یا به سرا و یا کوفه و یا شامی و یا مسری، و وان ب ته مامی زانی کو سیسته مه کی موکوم یئ هه ی بو تیگه هشتنا ئیسلامی ئه و ژئ سیسته می پهیرهوی شهنگسته ییه ئه فی ب دریزیا میژوو یا هزرا ئیسلامی یا نویکه ر و گه شه که ر و پیشکه فتی هاتیه دامه زرانندن.

و شیان ل بهر روئاهیا فی پهیرهوی ته فکر وهحیا خودی بکه نه بزاف و گوهورین و ژیان، ب ریکا زانینا هویر بو مه ره مین شه ریعه تی.

وان دزانی بوچی خودایی مه زن هو گوتیه، و بوچی پیغه مبه ری ﷺ وهگوتیه، چونکی نه ههر تشته کی قورئان و سوننه تا پیغه مبه ری ﷺ یین پیروز گوتین فه رمان و ئه رکن، و ژیکجودا کرنا تشتی فه رمان و نه فه رمان ژئ ب تنی مروقی موجه هه دزانیته، چونکی دفتت ئه و بابه تی د چارچو فی تو ره کا

شهنگسته و بنه مایاندا چاره سهر بکته کو ببنه بنیاته کی موکوم
بو تیگه هشتنا دهقان، دا ئاقلی موسلمان بشیت بگه هیته بزافا
گوهورینی ب ریکا ئاراسته کرنی ژ وان شهنگسته و بنه مایان.

ژ لایه کی دیقه وان جوداهی د نافبهرا تشتی نه گوهور و یی
گوهوردا دزانی، عه قیده یا ئاشکرا و نه گوهور، رهوش ئاشکرا و
نه گوهورن، شهنگسته یین نه حکامان و بنه مایین وان د ئاشکرا و
نه گوهورن، چو گوهورین ب سهردا نائیته نه وهکی کیشه یین دنیایی
و سیاسه تی و ئابوری و گه له ک سیمایین پیشکه فتنا جفاکانه.

لهوا سه حابیین ریژدار و تابعیان ب باشی جوداهی ئیخسته د
نافبهرا دوو تشتین مه ترسیداردا، یی ئیکی: وه حیا نه گوهور د
قورئانا پیروز و سوننه تا پیغه مبهری یا پاکدا، یی دووی: هزارا
نیسلا می یا نویکری د هه می چهرخاندا، ژ نه نجامی ئجتهیادی د
کیشه یین گوهوردا د دم و جهاندا.

و زانایین موجهه د یین مه زن نه قین د دویف واندا هاتین
فوتابخانه یین خو یین فقهی یین مه زن ل سهر کتیبیا خودی و
سوننه تا پیغه مبهری وی و زانینا سه حابیان و تابعی و تابعیین
تابعیان دامه زراندا د چارچوقی هه مان پهیرهوی شهنگسته یی یی
ته فکر دا.

ئیمام (نه بوو حه نیفه) دبیزیت: هه ر تشته کی د کتیبیا خودیدا
هاتبیت نه ز دی و هر گرم، و هه ر تشته کی د سوننه تا پیغه مبهریدا

ﷺ هاتیت ئەز یی پی رازیمه، و هەر تشتەکی سەحابی ل سەر ریکهفتین ئەز دی وەرگرم، و ئەگەر ژیک جودا بوون ئەز دی هەفسەنگیی کەم و ئەگەر مەسەلە ل (ابراهیم و حماد)ی راوەستیا، هینگی ئەم زەلامین و ئەو ژی زەلامن.

دناقبهرا ژیکجودا بوون و گەلەرەنگییدا

و زانا ب تنی د دوو تشتاندا ژیک جودا بووینە: تشتەک بیت چو دەق ل سەر نەهاتین نە د کتیباً خودیدا و نە د سوننەتا پیغەمبەریدا ﷺ، فیجاً ل دویف سەحابیان چۆینە ل سەر ریکهفتنا وان یان کار ل سەر پێشانئ کرێه، هەر وەسا وەکی سەحابیا (بەرژووەندی) و (یا باشتەر) و هەندەکیین دی بو خۆ کرینە بەلگە.

و تشتی دی بو کاری پیغەمبەری ﷺ دزفریت ل دۆر وی تشتی گەهشتیه وان ژ کاروبارین گریدای پەرستنا وی. یا هاتیه دوپاتکرن کو پیغەمبەری ﷺ هەندەک جارن (بسم الله الرحمن الرحيم) د نقیژیدا ب دەنگەکی بلند گۆتیە، و هەندەک جارن ژی د دئی خۆدا گۆتیە. و هەندەک جارن ل سەر چۆکین خۆ دچۆ سوجدی و هەندەک جارن ژی ل سەر دەستین خۆ. ئەفە ژی دورستە و یا دی ژی دورستە، و دەمی ژ سوجدی رادبوو هەندەک جارن ئیکسەر رادبوو و هەندەک جارن ژی پیچەکی بیهنا خۆ

فهددا ژ نوی رادبوو نه خاسمه ل دویماییا ژیی خو، ههروهکی زانایی شارهزا (ابن القیم) (خودی ژی رازی بیت) د کتیبیا خو (زاد المعاد) دا ئاماژه پی کری.

ئهف گه له رهنگیه دلوفانیه کا مه زنه ژ دهف خودی بو مروقی موسلمان، چونکی تیدا کاودانین مروقان ل بهرچا وهرگر تینه. فیجا دهمی زانا د کاروبارین په رستنیدا ژیک جودا بووین، ئهف چهنده ژ دهف خو نه ئینایه، بهلئ ئهفه گه له رهنگی بوو، بو وان هاتیه فه گوهاستن ب ریکا فه گپرین ته قوا ژ تابعی و تابعین تابعیان ژ پیغه مبهری ﷺ، نهو ژی شیخین وان قوتابخانه یان بوون ئهوین نهو ل دویم دچون.

و ب ئافاکرن ل سهر فی چهندی زانا ب فی گه له رهنگی رازی بوونه کا جوان رازی بوون د چارچوقی تیگه هشتنا خو یا ته فکر و شهنگسته یی بو ئیسلامی، و ئهف چهنده نه کرنه ستوین و فهرز، و قه بویل نه کرن نه لیکي د مزگه فتاندا و ل جهین دی ژی ل سهر چیببیت.

هزر بکهن (عبدالله بن مسعود) و (علي بن أبي طالب) و چهندين سه حابیین دی (خودی ژ وان رازی بیت)، رازی نه بوون ژ خه لیفی سی (عثمان بن عفان) ی (خودی ژی رازی بیت) ل سهر مه سه له یا کرنا نفیژی ل (مینا) یی ل سهر دهمی خیلافه تا وی، و گوئن: تو نفیژی تمام دکه ی و پیغه مبهری ﷺ کورت کریه، ئینا

گوته وان من ژن یا ئینای و ئەز یی بوویمه ئاکنجی، ئانکو وهسا
 هزر کر کو ب ژنئینانی بوویمه ئاکنجی، گه له ک دان و ستانندن
 دگهل کر. به لئ ئیمام (عثمان) یی رژد و بهردهوام بوو ل سهر
 ئجتیهادا خو، به لئ دگهل فی چهندی ئەو سهحابیین نه رازی نفیژ
 ل دویف کر، ئینا پسار ژ (عبدالله بن مسعود) ی هاته کرن و گوئی:
 بوچی ته نفیژ ل دویف کر و تو دگهل نه بووی، گوئی: جودایی
 خرابیه، ئانکو: وی نه فیئت د نفیژا جه ماعه تدا جودایی بکته،
 چونکی نفیژ هیما یی ئیکگرتنا موسلمانایه، و نه مه سه له یین
 ئجتیهادیه، دفیئت نفیژکهر ل دویف ئیمامی بچن، وهکی ئیمامین
 موحته هد دبیزن: دویفچوئا ئیمامی ئهرکه و دویفچوئا مه زه به یی
 که سایه تی سوننه ته ل فییری، و ئهرک ل پیشیا سوننه تی دئیت،
 چونکی پیغه مبه ری خودی ﷺ یا گوئی: ئیمام یی هاتیه دانان دا
 ل دویف بچن.

فیجا جودایی و پیکنه کرن ل مزگه فتان نه تشته کی دورسته،
 چونکی موسلمان نفیژا تیغه دکهن و دفیئت ل دویف ئیمامه کی ژ
 ئیمامین ههرچار مه زه به با یان ئیکی دی ژبلی وان بچن، و ئەف
 مه زه به به هه می ژی مه زه به یین خودانین سوننه ت و جه ماعه تی نه.
 فیجا دگهل ههر سوننه ته کی تو نه شی بیژی ئەز ل سهر سوننه تی
 دچم و یین دی ل سهر بیدعی دچن ئەف ئاخفتنه نه زانینه کا
 مه زنه، و گه له کا مه تر سیداره ژ ئیمان یغه. له وا (ابن تیمیة)

(خودی ژی رازی بیت) د (الفتاوی) دا وهك فی رمانی دبیریت: ههر دهمی موسلمانان وهسا هزرکر کو دفتیت ههمی مرؤف ل دویف مهزه بی وی بچن، و نه چو مهزه بی نئیمامین دی، دی موهلهت سی رؤژا بو نئیته دان کو تهوبه بکته، نه گهر تهوبا خو نه راگه هاند دی نئیته کوشتن، بوچی؟ چونکی نهو ب فی گوتنا خو وهسا یی دیار دکته کو نهو ب تنی یی ل سهر سوننه تی دچیت و یین دی ههمی ل سهر بیدعی دچن، نانکو وی پتريا سوننه تا پیغه مبهری ﷺ ره تکر، چونکی سوننه ت نه دگهل نئیمام (نه بووحه نیفه) ی ب تنییه یان یان دگهل نئیمام (مالک) ی یان دگهل نئیمامی (شافعی) یان دگهل نئیمام (نه حمه د) ی یان نئیمامین دی یین موجته هد ب تنییه.

و نئیمام (مالک) ب خو ب فی ناخفتنی رازی نابیت، چونکی دهمی (المنصور) چویه حه جی نئیمام (مالک) ل مه دینی دیت، و داخواز ژی کر کو کتیبای وی (الموطأ) د دادوه رییدا بیته ب جهنیمان، نینا گوتی: نهی مه زنی موسلمانان نه فقه کاری خه لکی مه دینییه، و سه حابیین پیغه مبهری ﷺ یین ل چه ندین ده فهران به لافه بووین. ههروه کی گوتی: کتیبای من یا کیمه، نهو ههمی تشتین ژ پیغه مبهری ﷺ هاتینه فه گپران تیدا نینن.

هزرا خو د فی نه رماتیا د پهیره ویدا بکه ن نه ف پهیره وی مه نافی وی کریه پهیره وی ته فکر و هزرا خو د هویری د حوکمیدا

و خوښکاندنی بؤ خودایی مهزن، و نه دا کرنا نه مانه تا زانستی بؤ خودانیڼ ویدا بکهن.

نه گهر ئیمام (مالک) ی دنیا و نافداری قیابا، دا هاندانا (المنصور) ی کهت بؤ قی چهندی، دا مهزه بهی وی بیته مهزه بهی بهر به لاف ل جیهانا ئیسلامی، و نه گهر نه و ل سهر قی چهندی رازی با ب راستی دا مهزه بهی وی گه له ک بهر به لاف بیت.

و موجه هدیڼ مهزن ژ ئیمامیڼ مهزه بهیڼ مهزن و ییڼ دی ژ ی ههر د هوسا بوون، لهوا (ابن تیمیة) دبیریت: لهوا دورسته مروفل دویف ئیکي وهکی (أبي حنيفة) ی یان (مالک) ی یان (شافعي) یان (أحمد بن حنبل) ی یان (اسحق بن راهويه) و ژبلی وان ژ ی بجیت، چونکی ههر ئیک ژ وان ل دویف کتیباً خودی و سوننه تا پیغه مبهری وی ﷺ دچن، بهلی نه هرکه ل سهر نوممه تی همی ل دویف ئیکي ژ وان ب تنی بجیت، بهلی دقیت همی ل دویف پیغه مبهری ﷺ بچن.

و نه ری ما زانایه کی یان موجه هده کی د ئیسلامیدا گو تیه دقیت موسلمان همی ل دویف ئیکي ژ وان بچن؟

نه گهر موسلمان هک هات و گو ت: نه ز نه گه هشتیمه پله یا بهر یخودانی د نه حکامیڼ شهر عیدا، زیده باری نجتهادی، و من زانینه کا ته فکر ب شهنگسته و تاییڼ زانستیڼ ئیسلامی نینه، لهوا نه ز ل دویف ئیمامه کی ژ وان ههر چار ئیماما دچم، دا دهستی من

بگریت بو بهر ب خودی و پیغه مبهری وی، نهری ما چ ریگر ههیه
ژ لایی ئاقلی و دهقیقه؟

مهزهه ب هه می جهند رویه کن بو شروقه کرن و پیشکی شکرنا
قورئانی و سوننه تی بو مرو فان.

فیجا که سی ماف نینه ئیکی دی دره وین در بیخیت یان وی ژ
بیدعی حسیب بکهت، چونکی نه و د شهنگسته یین نه حکاماندا
ژیک جودا نه بووینه، بهلی د وی تشتیدا ژیک جودا بووینه نه وی
خیری و بهر فره هی و نه رماتی بو ئوممه تی بینیت، دی بیژم:
ژیک جودا بووینه ژ درگه هی کارئینانا په یقی ژ وی تشتی
بهر به لاف، ژبلی فی چهندی نه فه گه له رهنگیه وه کی بهری نوکه مه
گو تی.

نموونه ل دور نهرماتی و بهر فره ی و نیجتیه ادا زانایان

و ل فی ری یا باشه نه ز بو هه وه مه ته له کی بینم دا نه ف خیر و
بهر فره ی و نهرماتیه د گو تنین وان موجته هداندا دیار ببیت.
نه ز ل ژورا مامو ستایان ل کوليجا شه ریع ل به غدا یی
روینشتی بووم، گه نجه ک ب ژور کهفت و گو ت: کا فلان کهس، من
ئیشارمت کری هات ب ره خ منقه روینشت، گو ت: نه زی هاتیمه دهف
ته من پساره کا شه رعی یا هه ی و نه م یین کهفتینه د ته نگا فیه کا
مه زندا.

من گوټی: که رهم که، گوټ: خویشکا من یا شوی ب مروټه کی مه کری، و چار کور پیټن ژی ههین و پشتی فان سالا هه میا ژنه کا مروټا مه یا دبیزیت هه فزینی خویشکا من دگهل وی شیرئ دهیکا من یی خواری، لهوا ئیکسه ر بابی من ئهو ژیکفه کرینه حه تا پسارا زانایان دکهین، و ئه ز یی هاتیم پساری ژ ته بکه م.

من گوټی: یا برال دهف حه نه فیان ب سه لاندنا شیردانی ب تنی ئیکسه ر گریبه ست (گریبه ستا هه فزینی) ژ به ریک دچیت، و به لگهی وان ژی ئه ف گوټنا خودایی مه زنه ﴿وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ﴾ (النساء: 23)، ئانکو: (دهیکیت هه وه بیټ شیرئ و خویشکیټ هه وه بیټ شیرئ)، و کار ب هنده ک فهرمووده یان نه کریه ئه فین به حسی هژمارا جارین شیردانی دکهن، چونکی ژ شهنگسته یین وان ئه وه کو دهقه کی سوننه تی نه شیټ تشته کی قورنایی یی گشتی تایبه ت بکه ت ئیلا یی نیاس و به ربه لاف بیت، چونکی ل دهف وان به لگه ییا گشتی ل سه ر وان تشتین بچویک ئه وین د بندا به لگه ییه کا ره ها و فه بره، فیجا سوننه تا ئیک لایه نی یا دروستیا وی جهی گومانی (ظنی الثبوت) نه شیټ تشته کی بچویک ژ وان تشتا ژئ بینیه دهر. ئه گهر مروټه کی ئه ف شهنگسته نه خواند بیت و تی نه گه هه شت بیت، ژ نه زانین دی بیټیت: حه نه فی د حه دیسیدا د نه زان بین و ئه ف حه دیسه نه زانینه یان وه رگرتنا فان حه دیسان یا ره تگری یان دی

ههمان تشت د دهرهقا هندهك خودان مهزهه بیڼ دی ژیدا بیژیت،
و بهلگه یان شهنگسته بیڼ وان نوزانیت.

جهی داخییه د فی سهردهمیدا ههمی تشت بووینه ب بسپوری
ئیسلام تی نه بیت پهرجانی وی هاتیه شکاندن، ههر مرؤقهك بو
خو دورست دكهت وهکی وی دقیت بهحسی ئیسلامی بكهت، بلا
چو تشتی وهسا ژی ژ ئیسلامی نهخواندبیت، ژ زانستین وی یان
شهنگسته بیڼ وی یان پهیرهوی ئیمامین مهزهه بیڼ وی.

فیجا ل دهف حنه فیان نهو ژنه نازقرپته دهف ههقرینی خو
نهگهر هاته سهلانندن کو دگهل وی شیرئ دهیکا وی خواربیت خو
نهگهر جارهکی ب تنی ژی خواربیت. بهلی ل دهف پړانیا ئیمامان،
چونکی بهلگه بیا گشتی ل سهر وان تشتین بچویك نهوین د بنقه
بهلگه بیهکا گو مانهویه، فیجا سوننه تا ئیک لایه نی دشیئت گشتی
فورئان تایبته بكهت ژ دهرگه هی پیکقه گریدانا دوو دهقین
ههفدژ. ل دهف وان نهف نایه ته یا گریدایه ب هژمارا جارین
شیردانیقه نهقین پیغه مبهری ﷺ دیارکرین. ژی هاتیه فهگیران
کو وی گو تیه: ((میتنهك و دوو میتن و ملقهك و دوو ملق حهرام
ناکهن)) و ئیمامی موسلم ژ عائیشایئ فهگیرایه کو گو تیه ((مه د
فورئانییدا (10) شیردان دخواندن پاشی هاته نهسخرن بو (5)
شیردانیئ دیار و ئاشکرا....هتد)).

فَیْجَا مَهْزَهَبٌ پْرَانِیَا زَانَايَانُ نُهَوَه كُو نُهَفْ هَهْفْزِينِيَه ب
 دَوِيْمَاهِي نَائِيْت نُهْگَر نُهْنِيْتَه سَهْمَانْدَن كُو فَي هَهْفْزِينِي چَهْنَدِيْن
 جَارَان شِيْرِي دَهِيكَا هَهْفْزِينَا خُوْ خَوَارِيَه، نُهَفْ هُزْمَارَه زِي جُوْدَايَه زُ
 زَانَايَه كِي بُوْ يِيْ دِي، يَا زُ هَهْمِيَان دُوْرَسْتَر (5) شِيْر خَوَارِنِيْن ب
 تِيْرِيْنَه وَ نُهَفْه زِي مَهْزَهَبِيْ ئِيْمَامِيْ شَاْفَعِيَه.

ل فَيْرِيْ دِيْ بِيْزِيْنَه وِيْ زُنِيْ: دْنِيْتَه بِيْرَا تَه كَانِيْ فَي هَهْفْزِينِي
 (5) جَارَا ب تِيْرِيْ شِيْرِيْ دَهِيكَا هَهْفْزِينَا خُوْ خَوَارِيَه، نُهْگَر گُوْت
 نَائِيْتَه بِيْرَا مَن، كَار ب گُوْتْنَا وِيْ نَائِيْتَه كَرَن، نَهْخَاْسَمَه فَيْ خِيْزَانِيْ
 زَارُوْكَ هَهْنَه وَ دِيْ مَالَا وَان يَا هَهْفْزِينِيْ خَرَاب بِيْت.

ل فَيْرِيْ گَهْلَهْرَهْنَكِيْ بَهْرَفْرَهِيْ تِيْدا هَهْيَه، وَ شَهْرِيْعَهْت يِيْ
 هَاتِي دَا بَهْرَزَهْوَهْنَدِيْيْن مَرُوْفَان ب جَه بِيْنِيْت، وَ مَهْزَهَب هَهْمِي
 ئِيْسَلَامِيْنَه، فَيْجَا نَابِيْت دَوِيْمَاهِي ب زِيَانَا هَهْفْزِينِيْ بِيْتَه دَان ب
 گُوْمَانَه كِيْ يَان هَهْتَا ب شِيْرْدَانَه كَا ب ئِيْقِيْن يَا ئِيْكَ جَارِي. نَه بَهْر
 نَاقَلَه د نَاقَلِيْ دُوْرَسْت وَ دَهْقِيْ دُوْرَسْتَا نُهْز خِيْزَانَه كِيْ بَهْرِيْفَم وَ
 زَارُوْكَان بَهِيْلَمَه بِيْ سَهْمِيَان ب بُوْچُوْنَا مَهْزَهَبَه كِيْ ب تَنِيْ، وَ
 بَهْلَهْگَهْيِيْ مَه نُهَو گُوْتْنَه نُهَوَا عَائِيْشَايِيْ (خُوْدِيْ زِيْ رَاْزِيْ بِيْت) زُ
 پِيْغَهْمَبَهْرِي ﷺ فَهْگِيْرَاي كُو هَهْرَدَهْمِيْ وِي تَشْتَهْكَ زُ دُوْوَا زِيْگَرْتَبَا
 دَا يِيْ ب سَاْنَاهِيْتَر زِيْ گَرِيْت نُهْگَر گُوْنَهْه تِيْدا نَهْبَا، هَهْرُوَهْسَا
 دَهْمِيْ پِيْغَهْمَبَهْرِي ﷺ عَهْلِيْ كَرِيَه دَادُوَهْر وَ هَنَارْتِيَه يَهْمَهْنِيْ

گوټی: ئه ی عه لی.. ب سانا هی بیخه و ب زه حمه ت نه ئیخه و مزگینی بده و نه فه ره فینه.

هه ره سا ئه و فه ره مووده یا ئیما می موسلم ژ (جابر بن عبدالله ی (خودی ژ ی رازی بیت) فه دگپرت ده می ل حه جا خا تر خواستی پیسارا ری و ره سمه کی ژ ری و ره سمین روژا ئیک ی ژ روژین ته شریقی ژ ی هاتیه کرن کانی پیش بیخن یان پاش بیخن، گوټ: بکه ن دورسته. ئه نجام ئه وه کو ئه فه مه زه به به هه می دزفر نه فورئانی و سوننه تی و ئه و شه نگسته و بنه مایین ل سه ر وان هاتینه ئافا کرن، فیجا دادوهر یان مفتی دقیت بوچونا گونجای د جهی گونجایدا وهرگریت.

به لی ئه گهر مرؤفه ک بیته ده ف من و بیژیت: من دقیت بو خو کچه کی بینم و من جاره کی دگهل وی شیر ی دهیکا وی یی خواری، هینگی ژ دهرگه هی یه دهک و خو پاراستنیفه دی بیژمی و نه که، و گه له کی دی هو سا، چونکی گو مانه ک د مه سه لی دا هه یه، به لی ئه گهر ئه و کار ب مه زه به یی ئیما می شافعی بکه ت و ل دو یف هژمارا جارین شیردانی بچیت، ما ئه ز دشیم لؤمه ی وی بکه م؟ نه خیر ئه ز نه شیم چونکی وی کار ب مه زه به کی به رنیاس ژ مه زه به یین ئیما مین ئیسلامی کر. و مه سه له مه سه له کا ئجتیه ا دیه، فیجا ئیما مین هه رچار مه زه به بان و یین دی ژ ی وه کی (الأوزاعی) و (اللیث بن سعد) و (سفیان الثوری) و (اسحق بن راهویه)، زانینا

وان زانینه کا ته فکر و ههفته مام بوو نه و موحته هدی زیده زانا بوون د زانینا شهنگسته یین ئیسلامیدا، نه و نه زانایین زانینه کی ب تنی بوون، داکو نه م کار ب مهزه به یین وان نه کهین، به لی ده می نه فرۆ نه زانایه کی ده ستنیشان کری دبینم، زانینا وی تخویدایه، و رهوشه نیریا وی ب تنی ژبه رکړنا هنده ک ده قین تخویدایه، دقیت فان هه می مهزه به بان لاده ت، و مهزه به کی چیکری ب زانینا خو یا کی م و تخویدای په یاداگه ت، و خو ژ سوننه تی حسیب بکه ت، و خودانین مهزه به یین دی یین فقهی د گه له ک مه سه له یاندا ژ بیدعی حسیب بکه ت، فه توایین فی مروقی چو به ایی خو د دینیدا نینه.

سوننه تا پیغه مبه ری ﷺ دگه ل موحته هده کی ب تنی نینه، به لی یا دگه ل هه میان، هه روه کی زانا ئاماژه ب فی چه ندی کری و خواندنا ژیواری ژی سه لماندی.

قیجا ژیگرنا ئیکی ژ فان مهزه به با یان ژیگرنا زانایه کی یان دادوه ره کی بو بوچونا گونجای ل جهی گونجای نه تشته کی خرابه، ده مارگیری بو مهزه به کی و دیارکړنا وی کو نه و ب تنی یی دورسته نه فیه تشتی خراب، هه روه کی وی یی نه رازیبوونا خو ل نقیژکه ران ل مزگه فتی دهر دبریت و دبیزیت: هوسا نقیژی نه کهن... هوسا بکه ن، و دقیت و هسا دیار بکه ت کو مهزه به یی وی ب تنی یی دورسته، نه فه چینابیت، و خه له تیه کا ئاشکرایه، چو

ئیمامین چو مهزهه بان نهغه دورست نهکریه، و چو زانایین چو مهزهه باین موسلمانان ژی نهغین ریژی ل ناقل و رهوشه نبری و دینی خو دگرن نهغه چهنده دورست نهکریه.

مدهرکانی ل مزگهفتی، دی بیته ریك بو ژیکفه بوونا موسلمانان، د وی تشتی کو نهو ب خو گهله رهنگیه د تایاندا، و سه پاندا مهزهه بهکی یان بوچونه کا دهستنی شانکریه نهغه کو خودی دهستویری بو نه دای.

نهگه زانایه کی نهغه چهنده کر دی گازنده ژی ئیته کرن، نه ری پا توچ دبیژی بو مروغین ئاسایی نهوین فی چهندي دکهن شاره زایی نه د شهنگسته و نه د تایین ئیسلامیدا نینه.

ئیمامین مهزهه باین ئیسلامی ههمی بو مه ریکن، بو تیگه هشتنا قورئان و سوننه تی، فیجا چو نهگه ر نینن بو وی چهندي ئیک رابیت جودایی د مزگهفتاندا هلیخیت ل وی دهمی کو مزگهفت یین هاتینه ئافاکرن دا بینه جههک بو ئیگرتن و براینیا موسلمانان و به لافکرنا کویرترین رمانین هه ژیکرنا باوه ری د ناف واندا.

نهغه وی چهندي ناگه هینیت کو زانایان دهلیفه بو ئجتهادی د کاروبارین دنیا ییدا د فی سه رده میدا نینه، به لی نهوین ب فی ئجتهادی رادبن دقیت زانایین زیده زانا و موجته هد و ژ خودی ترس بن نه نیف زانا و ب تنی ژبه رکه ریډ دهقا بن. چونکی فان

زانینه کا ته فکر ب ئیسلامی و شهنگسته و بنه مایین وی نینه، فان ماف نینه فهتوا بدن چونکی نه گهر وان وهگر، دی موسلمانان د سهردا بهن ب ریگا پیشکی شکرنا بابه تی بو وان د دهقه کی ب تنیدا، ژبلی وی نوزانن، یان وهسا هزر دکهن کو نهو ب تنی یی دورسته بیی شاره زاییه کا ته مام د دینی خودیدا.

ب زحمهت تو حوکمه کی ئجتهادی د فی سهردهمیدا ببینی نه گهر موجهه دین بهری و قوتابیین وان ژ زانایین مه زهه بیین وان یین مه زن به حسی وی حوکمی یان ئیکی وهکی وی نه کر بیت، و نه فه ژی به لگه په ل سهر مه زنی و به رفره هیا فقهی ئیسلامی. و دگهل فی چهن دی دهر گه هی ئجتهادی یی فه کریه هه تا روژا قیامه تی، ب مهرجه کی کو نهو زانا خودان زانینه کا ته فکر بیت، و یی شاره زای بیت د زانستیدا، و ژ خودی بترسیت.

هاتنا رهوشه نبیریین بیانی بو ناڅ چقاکی ئیسلامی

و نه گهر نه م بزقپین چاخی پشتی سه حابی و تابعی و ئیمامین موجهه د دینیدا، دی بینین ته فگریا پهیره وی وان یی شهنگسته یی د تیگه هشتنا ئیسلامیدا نه بوو ریگر کو هندهک قوتابخانه یین ئیسلامی یین تایبه تمه ند د هندهک لایاندا پهیدا بن دگهل پاراستنا به ردهوام بو ته فگریا رهوشه نبیریا ئیسلامی، داکو سهرداچون د وی لایدا پهیدا نه بیت، چونکی هینگی سهرداچون

پهیدا دبیت دهمی رهوشه نیری زانای موسلمان ل دۆر ئیسلامی یا تخویبدای بیت، بهلی هەر دهمی بیافی رهوشه نیری ئیسلامی بهر فرهه بوو، هینگی دی سهرداچۆن کیم بیت و دی ژ دهمارگیریا خراب دویرکه فیت.

هینگی نهو قوتابخانه یین جودا جودا دهرکهفتن نهو دهمی رهوشه نیری و شارستان یین جودا جودا تیکه ل بووین دگه ل رهوشه نیری ئیسلامی، دهمی ئیسلام ل رۆژه لات و رۆژ ئافا د نافه را ههر دوو ئوقیانوسان و ئاسیا نافه راست و نافه راستا نه فریقیدا به لاف بووی.

سیمایین جفاکی ئیسلامی د چاخی عه باسیدا هاتنه گوهورین، و رهوشه نیری ئالۆز بوون و لاهوتیین جوھی و فهله و فهیله سووفین بی دین هیرش کرنه سهر ئیسلامی د مالا ویدا، پشتی کتیبین شارستان یین دی هاتینه وهرگیران بو سهر زمانی عهره بی، و خرابکاری ل سهرانسهری جفاکی پهیدا بوو، چونکی نهو شارستان یین دویکه تیین وان موسلمان بووین گه له ک ژ خرابیین وان شارستانیان دگه ل ئینانه د ناف جفاکی ئیسلامیدا هنده ک جارا ب رهنگه کی نهینی و هنده ک جارا ژی ب رهنگه کی ئاشکرا، وهکی شارستانیا هندی و فارسی و یونانی و وهکی داب و نه ریتین مله تین دی، فیجا پیدفی ب پهیدا بوونا سی رهنگین تایبه تمه ندیان د ناف قوتابخانه یا ئیسلامی یا ته فکر دا هه بوو. داکو

زانایین ئیسلامی بهرسقا هزرا فهلسهفی و ئاگرپه ریسی یا سهرداچوی و لاهوتا مهسیحی یا تیکهل ب فهلسهفا یونانی بدهن، پیدفی ب پهیدابوونا هزرسانی ب بریار هه بوو، ئانکو پیدفی بوو هندهک پهیدا ببن بهرهفانیی ژ ئیسلامی بکهن، فهلسهفه و لاهوتیین جوهی و فهلهیان بخوینن ب هاندانهکا رهوشه نیری یا ئیسلامی یا ئاقلانه، و یا ئافاکری ل سهر قورئان و سوننه تا پیغه مبهری یین پیروز.

رۆلی زانایین موسلمان د بهرسفدانا هزرین سهرداچویدا

و ئەف چهنده ب جه هات دهمی زانا هاتینه د مهیدانییدا دگهل پهیدابوونا وهرگیرانا فهلسهفهیان، و هاتنا هزرین داگیرکه بؤ جارا ئیک، ل وی دهمی وان دهست ب خواندنا وان کر و کتیب بؤ بهرسفدانا وان نقییین.

و ئەگه تو ئەو کتیبین عه قیدهیین ئیسلامی رۆن دکهن و کتیبین گووتاران و کتیبین بهرسفدانا کۆمین سهرداچوی و فهلسهفهیین دژمنکار کۆم بکهی دی کتیبخانهیهکا مهزن پیک ئینی.

ب فی چهندی زانایین ئیسلامی عه قیدا ئیسلامی پاراست و هزرین سهرداچوی یین داگیرکه د ناف جفاکیدا ههرفاندن و پویج کرن، و ئیسلام و موسلمان پیکفه ژ فی شهپی هزری یی بهرفره

رزگار کرن، و فهلسه فه یین داگیر کهر نه شیان سه رکیشیا بزافا هزری
د ناف جفاکی ئیسلامیدا بکهن.

بو نمونه: ئیمامی غزالی، (باطنیة) ب ریکا کتیبیا خو یا پر
بها (فضائح الباطنیة) ههرفاند.

ئیمامی غزالی د فی کتیبیدا ب هویری عه قیدا (باطنی) دیارکر
وهک هزر و وهک شیواز و وهک دهستکاری تیدا کری، و نهو هزرا
ئهوی داخوازی بو دکر شهر مزار کر، فیجا موسلمانان راستیا
(باطنیة) زانی، و کتیبیا وی به لاف بوو، و ل گه لهک قوتابخانه یین
زانستی یین وی سه رده می دهاته خواندن.

و دهمی دیتی کو فهلسه فا یونانی یا کارتیکرنی ل ئاقلین
موسلمانان دکهت، و برینه کا مه ترس د له شی ئیسلامیدا پهیدا
دکتهت، کتیبیا خو (تهافت الفلاسفة) نقیسی، نهف کتیبیا فهلسه فا
ئاگر په ریسی د ناف جفاکی ئیسلامیدا ب دویمای ئینای.

و بهری ئیمامی غزالی ژی، ئیمامی (أبو الحسن الأشعري) و
ئیمامی باقلانی و ئیمامی ههردوو حه رده مان، و ژ موخته زیلا ژ
(النظام) و (الجاحظ) و (الجبائي) و (أبو الحسين البصري) و
گه له کین دی ژ هزر فانی قوتابخانه یین هزری یین دی هه میا
کتیب یین نقیسین ژ بو به رسفدانا گو تارین خه لهت.

فیجا هه ر هینگی و هره زانیین موسلمان دهست پی کریه ژ
رهوشه نبیریا خو یا ته فکر و ژ بزافا خو د ژیانیدا، و ژ نهروینشتنا

وان د مال و پەرسىتگەھىن خۇدا و چۆينە د ناف ئيانىدا و بەرسىنگى شارسىتانيىن داگىركەر ئەفەين ھەفدۇ بۇ شەنگستەيىن ئىسلامى كر بەرسىنگگرتنەكا زانستى يا ئاست بلند.

پەيدا بوونا ئاريشەيىن جفاكى و ئابۇرى و سىياسى و گرنگيا ئىجتىھادى

و ژ لايى دىقە پەيدا بوونا ئاريشىن جفاكى و ئابۇرى و سىياسى و يىن دى د ناف جفاكى موسلماندا، بوو ئەگەر بۇ پىدفا پەيدا بوونا زانايەكى ياسادانەر يى موحتەھد ئەفى دشىت ب رىكا ئجتىھادى دەقان بۇ بزاف و ژيان و گوھۆرىنى فەگوھىزىت.

ئەگەر ئىمامىن مەزھەبا و قوتابخانەيىن وان دەرنەكەفتبان دا موسلمان خۇ بەرامبەر دەرگەھىن گرتى بۇ گەلەك كىشەيىن گرنگ بىنن. ئەگەر قورئانا پىرۇز و سوننەتا پىغەمبەرى يا پىرۇز، مابان وەكى خۇ دەق ب تنى دا موسلمان میننە حىبەتى ژ دىتنا چارەسەريان بۇ ھندەك كىشەيىن جفاكى يىن زىدە مەترسىدار، بۇچى؟

چونكى ئەف دەقە پىدفا تىگەشتەكا كوير، و رۇنكرنەكا دورستن، پىدفا خواندنا سەروبەرى جفاكى و ب جھىنانا دەقانە ل سەر سەروبەرىن شارسىتانى يىن پىشكەفتى.

لهوا پیدفیه کا میژووی بوو نیمامین موجته هد دهر بکه فن، و هاتنا وان زی ژبو دهر یخستنا نه حکامین شریعتی بوو د بیافین ژیانې یین جودا جودادا پیخه مهت چاره سه رکرنا ناریشه یین نالوز، و په یادکرنا ههر تشته کی نوی بو ژيانا پیشکه فتی.

گرنگیدان ب په روهردی ژبو بهرسینگررتنا بی رهوشتی

و ژ لای سییقه ژ نه نجامی سهر داچونا رهوشتی و رهفتاری و خرابیا سهر دهریان موسلمان پیدفی په روهردگارین رابه ر بوون، نه ساخیین دهر وونا مروقی بزنان، نه ساخیین دلان بزنان، و بزنان کا چهوا دی مروقان ل سهر په روهردیه کا خودایی په روهرده کهن. و یین وهکی (ابراهیم بن ادهم) و (فضیل بن عیاض) و (التستری) و (معروف الکرخي) و (الجنید البغدادي) و (عبدالقادر گهیلانی) و (أحمد الرفاعي) و گهله کی دی، ههر چه نده زانستین نیسلا می خواندن بهل نه بوونه موجته هد، بهل نافدار بوون ب په روهرده کرنا تاك و کومان په روهرده کرنه کا رهوشتی یا نیسلا می یا خودایی یا بلند، و ژ بهر فی چه ندی سو فیاتی ل دهف وان په یاد بوو.

و زانستی سو فیاتی د بنیاتدا زانستی رهوشتایه، زانستی دارشتنا رهفتارا مروقیه، زانسته که بهرئ مروقی دده ته ته قوایی، دده ته راسته ریئی، دده ته خودایی مهزن و پاک.

سؤفیاتی ل دهف (معروف الكرخي) ئەفه بوو ((داخوازکړنا راستیا و بی هیقیبوون ژ وی تشتی د دهستی مرؤفاندا)) بهلی سەرگاوران ئەف بنه مایی نیسلامی یی ساخلم فه گوهاست بو نه زانینا راستیان و ته مایی د وی تشتی د دهستین مرؤفاندا.

و ب فی چهندی فیانا دنیا یی و نه زانین د زانستیدا بوونه سیمایی پتیا وان شیخین دویماهی هاتین.

و دهمی زانایین دلسوژ و ژ خودی ترس یین راست نه رازیبوونا خو دیارکړین، دژمنتیا وان کرن و ئەو ب چه ندین گونه هباریین مهزن گونه هبارکړن، بهلکی هندهک جارن کوشتن.

ئیمام (ابن تیمیة) (خودی ژی رازی بیت) د کتیا خو یا پر بهادا (الفرقان بین اولیاء الرحمن وأولیاء الشیطان) جوداهی ئیخستیه د نافهرا یین چاک و راستکار و د نافهرا یین دره وین و خو دورست زان ژ لای رهفتاریشه، فیجا ئەوین مه به حسکرین ژ شیخین خودانین سوننهت و جه ماعه تا حسیبکړینه، چونکی وان ژ رهوشه نبیره کا نیسلامی یا ته فکر ده سپیکریه و ههقی و نه ههقی نیاسینه، و حلال و حرام نیاسینه، و شهنگسته یین عهقائیدین دورست زانینه، لهوا ژ ریکی لانه داینه و سهردانه چوینه، بهلی وان زانی کو ئەو زانایین ژ خودی ترسن، فه رمان ب چاکیی کرینه و دانه پاشا خرابیی کرینه و به رهفانی ژ سته ملیکریان کرینه و ناخفتنا ههقیی بو سته مکاران گو تیه و زیده خوشکین بوون،

دترسیان بکه فنه د حهرامیدا ترسه کا مهزن، و موسلمان پیدفی
 نمونه یین زانایین وهکی وان بوون ئه فین د ئیسلامی دگه هن ب
 ته فکر یا ههفته مام، هنده کا ژ وان بهره فانی ژ ئیسلامی کریه
 و بهرسقا گو مانین گاوران دایه، هنده کا ژ وان ئه حکامین شریعه تی
 ئیناینه دهر دا کاروانی ژیانی د ریکین خو یین ئیسلامی یین
 دورس ترا بجیت، و هنده کا ژ وان ژیاننا خو ته رخان کریه بو
 په روه رده کرنا نوممه تی دا مرو فان بگه هیننه ئاسته کی بلند ژ
 راسته رییی و ته قوایی، چونکی تیوری ب تنی بی مفایه، و مرو ف
 زینده وه ره کی دوو لایه نیه، خودی ژ مسته کا ئاخى چیکریه و ژ
 روحا خو پفکریی ﴿فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ
 سَاجِدِينَ﴾ (الحجر: 29)، ئانکو: (و نه گهر من دورست کر و من
 روح دایی، فیجا هوین هه می بو هه رنه سوجه یی).

فیجا نه ف هه ر دوو لایه یین د هه ف رکیه کا به رده وامدا، هه ز و
 دلخوازیین مرو فی به ری وی دده نه سه ریچی، هه زا ته مایی و
 هه زا سیکی و هه زا خواری و هه زا کوشتن و خو مه زنکرنی.
 ژ فی لایی هه زانفه مرو ف گیانه وه ره، دقیت بلند ببیت، دا
 ببیته مرو فه کی ب ریز و بها.

ئیسلامی نه قیت مرو فی بکه ته ملیاکه ت، چونکی بو جارا ئیکى
 نه فه د شیاندا نینه، و چونکی نه و مرو ف بو فی چه ندی نه هاتیه
 چیکرن، دیسا ئیسلامی نه قیت مرو ف ببیته گیانه وه ره هه زین وی

ب تنی وی بلفلقینن، بهلی دفتیت مروقاتیا وی د ریکیڼ خورسکیا وی یا ساخلمدا بیاریزیت، نهو چیه مروقی ل توخیبی تهقوایی رادوستینیت؟ پهروهردیا روحی نهوه فی چهندی دکهت، گهلهک زانا یین ههین قورئانا پیروز ژبهره و گهلهک ژ سوننهتا پیغه مبهری یا پیروز زی ژبهره بهلی نهو ب رهفتاریڼ خو دسهلینن کو نهو یین چوینه د ناف خوشیڼ دنیایدا هتا هفکی، دوورینه دگهل خودان پله و مال و دهستهلاتان، و نهوین په رستنا دنیایدا دکهن، فیجا نهو مروقیڼ ژ خودی ترس پهیدا بوون پیخه مهت فی چهندی، دا ئیسلام بمینیت بلند و پاک، و دا نهو بینه نمونه بو خه لکی دی، دا ئیقین بو مروقان چیبیت کو ئیسلام دینه کی واقییه چیدبیت بیته دیتن د دنیا خه لکیدا. و ده می نه دئیین دا فان هه رسی جوینان شروفه بکهین د چارچوقی ته فگریا ئیسلامیدا، بو مه دورست نینه نهو دویفچونا زانایین ئیسلامی بو وان قوتابخانه یان نهوین نهو ل دویف دچون ژبو بهرزه وهندیا ئیسلامی رت بکهین.

هندهک ژ خودانین سو فیاتی سهر داچون، و هندهک شاره زایین زانستی ناخفتنی خه لهت بوون یان خورتی د شروفه کرنیدا کر، و هندهک زانایین فقهی دهمارگیری کر و راوهستیان و ل بهلگهی نه گهریان.

نهفه ههمی نابیته هیجهت بو مه نههم دادپهروهر نهبین دگهل وان ههمیا فیجا بیژین: خودانین سوئیاتیی مروقیین شهیتانینه، و خودانین ئاخفتنی (أهل الكلام) قوتابیین جوهری و فهلهیانن، و خودانین فقهی ژ ریگا سوننهتا پیغه مبهری دهرکهفتینه، دگهل کو مه باوهریهکا موکوم ههیه ئیسلام بهرفرهتره ژ سوئیاتیی و ژ زانستی ئاخفتنی و ژ فقهی رویت، ههر ئیک جودا، وان ههمیا د چارچوئی پیدفیین چاخی خودا ئهرکی خو ب جه ئینایه، ل دور دیارکرنا عهقیدهیین ئیسلامی و بهرسقدانا درهویین دژمنان و راستفهکرنا رهفتارا کوپین وی و بهلافکرنا نه حکام و نهینیین شهریهتی وی ئاخفتینه، فهکولینه، نقیسینه.

نههم بهحسی فان ههمیان ب باشی دکهین، مفای ژ پهیرهویین وان وهردگرین و داخووازا دلوفانیی بو دکهین و دوعا ژ خودایی پاک و مهزن دکهین ل خهلهتیین وان ببوریت. ﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ (الحشر: 10)، ئانکو: (و ئهویت د دویت وانرا هاتین دبیزن: یاخودی گونههیت مه و برایت مه ییت بهری مه باوهری ئیناین ژ بیبه، و نهفیانا وان ئهویت باوهری ئیناین نهئیخه د دلیت مهدا، و مه د راستا واندا زکرهش نهکه، یاخودی تو میهرهبان و دلوفانی).

قالاتیا شارستانی د فی چاخیدا

ول فی سهردهمی هه فچرخ نهم بهرهنکاری بو شاییه کا شارستانی بووین ژ نهجامی دهرکهفتنا مه ژ سیسته می شارستانی نیسلامی، سیسته می شارستانی روژناقای وهلاتین مه داگیرکرن و گفاشتن نیخستنه سهر هزرین مه و بنه مایین خو یین بی دینی و عملانی د ناف په رورده و فی کرنا مه دا به لافکرن ب گشتی، و د ناف جفاکیدا ب گشتی و پیکول کرن بو نه هیلانا که ساتیا نیسلامی. نه ف مملان و قهب خواستنه هه می بوونه نه گهر بو په یدابوونا وان زانایین نویکهر و ژ خودی ترس، ریکا زانایین ده سپیکو زفراند و خو رهوشه نبیرکرن ب رهوشه نبیره کا نیسلامی یا زهلال و راستی و هه فته مام و هه فسه نگ و بهر سینگ ناریشه یین نوممه تی گرتن دگهل دویرکهفتنا پتريا زانایین نوممه تی ژ ژیانی، بهلکی دگهل راهه ستیانا گه له کا ژ وان د ده مین بویردا به رامبه ر وان نیمامین نویکهر، نه فین خهم و خیالین نیسلامی هه لگرتین و راستیین وی زانین و بزافا سهرده می و پیلانین دژمان نیاسین و زانین.

فان نیمامین نویکهر ههر ژ ده سپیکا چه رخی چاری یی مشه ختی ل هه می وهلاتین نیسلامی، ده ست هافیته نفی سینئ و جیهاد کرن و بزافه کا پیروز و رابوونا نیسلامی یا ته فکر په یدا کر.

ل دۆر عه قیدئ و نهینین شهریعتی نقیسی، و داخوآزا رهوشتین چاك كر، ب ریکا پهیرهوهکی شهنگستهیی یی ته فکر و کۆمکەر، و نه خشهیین دژمنان شهرمزار کرن، و رافه کرنین هه فچه رخ بو قورئانا پیروژ دانان، و پیکول کر ب بهرچافکا کتیبیا خودئ و سوننه تا پیغه مبهری ﷺ بهرئ خو بدنه هه فپرکی و ئاریشهیین فی سهردهمی. فیجا ب فی چهندی هزرهکا ئیسلامی یا رهسن و ئافاکری ل سهر شهنگسته و پیگرکین ئیسلامی ئافاکر، چونکی نهو زانا و فهقیه و هزرهانین راست بوون، خو بو تهمایین دنیا یی نهشکاند، سهربلند ژیان، وهکی خودایی پاک و بلند و پیغه مبهری وی ﷺ دفتت ب ئهرکی خو رابوون. هندهك هاتنه شههیدکرن د ریکا خودیدا چ هاتبنه تیرۆرکرن یان هاتبنه سیداره دان ب وان سیداره بانقه ئهفین سهرگاور و سته مکاران ل هه می جهان داناین.


قان ئیمامین موجهه هد و بانگه له دیرین ژ خودئ ترس بهردهوامی دا ریکا زانایین بهرئ و ل دویف پهیرهوی بهراهیین فی ئوممهتی ژ راستگو و خودان باوهران چون، نه خاسمه خودانین چیتین چاخ.

گرنگیا شاره زاییا دروست د دینیدا

ل سهردهمی مه هندهك گهنج و هندهك موسلمان، نه فین دئینه ناراسته كرن ژ لایي ژ بهر كهرین دهقانه و نه زان ب شهنگسته یین دینی و بنه مایین شهریه تی و مه رهمین نیسلامی و بزاقا سهردهمی، و كومه كا شیخین دهجال و سهرداچوی نه فین پیروزیه كا ژ دره ل دور كه ساتیین خو یین لاواز چیکری، دی ئین ژ زورداری تانا ل نیمامین نیسلامی یین هه فچه رخ دهن د عه قیده و رهفتارین واندا.

ئه ری ما دورسته موسلمانان راست دگهل خودی فی چهندی بكه ت ل دهمه کی كو نه م یین بهر سینگی سهرداچونا شارستانیا روژ ئافای دگرین ب زورداری و بی دینی و عه لمانیه تا ویقه، نه دورسته نه نه و نه نه م فی چهندی بكه یین.

ئه گهر نه و راستیین نیسلامی گه هشتبان وان ب خو دورست نه دكر ل دویف وان بچن نه وین دویفچون بو نه بیت، و چافل وان بكه ن نه وین رازی نه بن چافل هنده کیین دی بكه ن.

نه هر ئیکی بوخاری و موسلم و کتیبین سوننه نا و هه دیسی خواندن و ل دور کیما سیین نه وین فه دگیرن ئاخفت نه و بوو موجه هه و ژ خودی ترس و بانگه هه لديره کی راست بو خودایي مه زن و پاك و پیغه مبه ری وی .

نه هر ئیکې کومه کا نه خواندوار و نیف خواندهواران ل دور
 خو کومکرن، هزارا وان ژهراقی بکته و مالیه تی وان ژئ بستینیت
 ب بهانه یا ناراسته کرنا خودایی، و مزگه فتین (ضرار) ل فییری و
 ویراهه ئافاکته، داکو په یوه ندیا موسلمانان دگهل ژيانا هشیاریی
 برپیت و وان بهر ب فهدرکرن و سهر خوشکرنیقه ببهت رابیت تانا
 ل ئیمامین ئیسلامی یین موجههد و هه فچه رخ بدهت نه فین نه ف
 هشیار بوونا ئیسلامی یا پیروز په یداکری، و بهرام بهر هزر و
 سهر داچونین روژ ئافای راوه ستیاین ب دریژیا چه رخه کی ژ ژيانا
 نوممه تی.

دقیقت نه د هشیار بین. قالبدان د پارچه کا فه برپیدا ژ
 رهوشه نبیریا ئیسلامی یا تخویدای، چیدبیت دهستکاری ژی تیدا
 هاتبیته کرن، دی بیه نه گهری په یدابوونا دهمارگریی نه فا چا فا
 ژ دیتنا راستیی کوره دکته، و خودانی خو دکته د ئالوزی و
 نه یاریین نه زاندا دگهل براین خو یین خودان باوهر.

ژ بهر فی چهندي نه زی رژد بووم د فی وانه یا گشتیدا، ل سهر
 شروفه کرنا سیمایین پهیرهوی شهنگسته یی یی ته فکر یی
 هه فسهنگ د میژوو یا موسلماناندا دا ببیه جهگر بو پهیرهوی
 ئیک لایه نی و خوار د تیگه هشتنا رهوشه نبیریا ئیسلامیدا، داکو
 نه ژ بهر ییک نه چین ژ لایی هزریقه بهرام بهر پیلین بی دینی
 یین شارستانیا روژ ئافای، و دا نه ب رهنه گکی ئیکگری بهرسینگی

وی بگرین دا ب ئیک جاری ل سهر بسهرکه فین ب حهزکونا خودی ل وهلاتی ئیسلامی، و دا ئهم مفاى بگه هینینی ب راستفه کرن ل وهلاتین روژ ئافای. به لی نابیت د گهرم گهرما هه فرکییدا ئهم چه کین خو یین هزری ئاراسته ی براین خو یین موسلمان بکهین، و نه ژ ئاقلدارییه ئهم ببینه هنده ک گزیرته یین ژیک جودا خه لکی ههر گزیرته کی به حسی خو ب تنی بکهن و وه سا هزر بکهن کو ئهو ب تنی تیرا خو هه نه و ئه گهر مه بزافا خو ئاراسته ی بانگه هلدیرین ئیسلامی کر ئه وین بوچونین وان نه وه کی یین مه، د هنده ک کاروباراندا ئهم تیدا د نه زان بین و ئهم چو ژ پیشفه چونا وان یا میژووی نه زانین ئه زب خودی کهم ئه فه تاوانه که ئهم ئه نجام ددهین د دهره فا ئیسلامیدا ئهم دوعا ژ خودی دکهین ب منهت و که ره مین خو مه ژی دویر بیخیت.

هیلین گشتی یین پهیرهوی شه نگسته یی یی ته فکر

ل دویمه یا فی دی بیژم: چیدبیت هوین پسارا هیلین پان یین فی پهیرهوی شه نگسته یی ته فکر ژ من بکهن ئه فی پیدفیه کو ههمی ل دویف بچن د بزافا خو یا ئیسلامیدا ههروه کی بانگه هلدیرین راست ل دویف چوین، ب ئانه یا خودی دی بیژم: ئهو پهیره وه که بنیاتین عه قیده یا دورست و راستیین شه ریه تی بنه جه و پینگافین پهروه دیا رهفتاری یا خودایی

پیکفه کوم دکهت، نهو پهیرهوی جهادا ته فکره د زیانیدا ژبو
 بهرسینگرتنه نه خشهیی شهیتانی نهقی راکه هاندی دهمی دان و
 ستاندن دگهل خودی کری ﴿وَلَا مَرْئُهُمْ فَلْيَغْيِرُنَّ خَلْقًا﴾
 (النساء: 119)، ئانکو: (و نهز دی فهرمانا وان کهم کو نهو
 چیکریان یان دینی خودی بگوهورن).

نهو پهیرهوهکه بو زقراندنا ههقی بو جهی وی پیخه مهت
 دارشتنا که ساتیا ئیسلامی یا هه فسهنگ داکو خورسکیا ساخلام
 خراب نه بیت، و په رستنا خودی بیته فه گوهاستن بو په رستنا
 هه فپشکان، و شه ریه تی خودی بیته شه ریه تی دلخوازی، و
 رهفتارا مروقی بیته ب جهئینانا دلخوازی ب تخویب.
 پهیرهوهکه نه خشهیی بو جفاکی ئیسلامی ددانیت، دا بیته
 جفاکه کی ئیگرته و خودان باوهر و زانا و کارکه ر و په رستکه ر و
 مواهد.

پهیرهوهکه جودایی د ناف موسلماناندا ناهه لیخیت، بهی هه می
 شه ری ئاراسته ی دژمنین ئیسلامی و پهیره و بنه مایین وان
 دکهت.

پهیرهوهکه خه له تیان دهستنیشان دکهت و ئاسته نگان گینگه شه
 دکهت و پیکوئی دکهت سه رداچویان بزفرینیته سه ر ریکا راست،
 بهی د ناف ته فگریا خو یا ئیسلامی یا بهر فهدا، ب نه دانا پشکی
 ل شوینا هه می کو هه فپکیی سه را فی چهندی بکهت.

پهیرهوهکه گرنگیی ددهته ئافا کرنی نه ههرفاندنی، و داخوایی دکهت ریکهفتن ل سهر تشتی سهرهکی بیته کرن و تشتی نهسهرکی بیته هیلان بو دان و ستاندنا زانستی یا رهحەت.

و ئەگه تو پسار ژ من بکهی ئەف پهیرهوی تو دبیری یی کییه، دی بیژم: پهیرهوی ئیسلامیه ئەفی سهلهفین مه یین چاک ژ سهحابی و تابعی و تابعین وان، ژ زانایین مه یین مهزن، و هزرغانین مه یین مهزن، و نویکهریین مه یین موحاهد، ل ههمی دەم و جهان، ل سهر دچون، ئەفین بهری خو دایه کتیباً خودایی مهزن و سوننهتا پیغه مبهری وی ﷺ، فیجا راستیین وان یین رهها وەرگرتین، و چو تشت ژ دلخواییین دهروونین خو و شروفه کرنین ئاقلین خو ل پیش نهئیخستین، و پیگرکین خو یین شهنگستهیی ب کار ئیناین بو ژی دهرئیخستنا ئەحکام و هزران ژ کانیا وی یا زهنگین و زهلال، ئەفا نهئیته راوهستان ههتا ئەرد و هندی ل سهر دگههنه خودی، فیجا ژیان ب ههر تشتەکی نوی یی بهرهه مدار زهنگین کر، و د زانست و زانیاریین مروفایه تیدا پیشکهفتن، و شارستانیهکا پیشکهفتی ئافا کر، چراکین هیدایهتی بوون بو مروفایهتیا حیبهتی، ئەف پهیرهوی ته فکر، چو پی نهفیت دی بزافا مروفی و جفاکی وی بهر ب چیبوونا گوهورینا بهردهوام، و شارستانیا نویقه بهت، دا ژ کاروانی ملهتان پاش نهکهفیت، بهلکی ژ وان ببورینیت ب ریکا باوهریی ب ئیککرنا خودی یا دلسوز، و

په رستنا ته مام بو خودانی ههمی جیهانان، و ب ده ستپیکرن ژ بهرپر سیاریا خو یا گهر دوونی یا ته فکر، نه و وهك جهگر، هاتیه سپارتن بو سهرکی شیا بزافا ژیانى و ب جهئینانا مافى نه مانه تی د ئه ریدای.

و نه ف پهیرهوی ته فکر ژ وان پهیرهوی نىك رهه ندى د تیگه هشتنا ئیسلامیدا دویر دكه فیت نه و نه پهیره وهكى سه له فیه ژ لایى شه رعیه، كو راستیى ئیسلامى د سهرقه یا هندهك ده قاندا ژبلی هنده كین دى ل قالب بدهت، بهلكى حه تا دهلنگفیت د وان دهقان ژیدا نهوین وى ژیگرتین، و شهنگسته یین دورست بو تیگه هشتنا وى ههمی تشتى بو مه ژ وهحیا خودى هاتى ژ بىرا خو دبهت فیجا چ نه ف وهحیه قورئان بیت یان سوننه تا پیغه مبهرى یا پیروز بیت، لهوا نه ف نه شیانه دى وى ته سلیمى نه شیانه كا دى یا مهزنتر كهت، نه و ژى تینه گه هشتنا یاسایین ژیانى و بزافا گوهورینى و ئافاكرنا دنیا یییه، و نه و ل فى ئاستى ژى ناراهه ستیت بهلكى دى شهرى فه گوهریزیه ناف جفاكى ئیسلامیدا، فیجا دى فهیرانه كا مهزن بو موسلمانان چیکهت د پاشكهفتن، و ئیگرتنا ریژى تیکدهت، و کیشه یین نه سه رهكى هلیخیت...